

EUROPEISKA UNIONENS
DOMSTOL

ÅRSRAPPORT 2021

ÅRSÖVERSIKT

Europeiska unionens
domstol är garanten för
skydd av unionsrätten

Årsrapport 2021

Årsöversikt

Innehåll

Förord av domstolens ordförande	4
--	---

1 År 2021 i ett nötskal

A Året i bilder	10
B Året i siffror	28

2 Den dömande verksamheten

A Tillbakablick på årets viktigaste domar	34
B Nyckeltal för den dömande verksamheten	72
Domstolens ledamöter	77
Tribunalens ledamöter	85

3 Att följa institutionen in i en ny fas i dess historia

A Inledning av domstolens justitiesekreterare	92
Fokus EUnited in Riga: en exceptionell dialog domare emellan för ett enat Europa	96
Fokus Domarforum, ett unikt tillfälle att träffas och utbyta synpunkter	98
Fokus Kontakter med allmänheten	100

4 En miljömedveten institution	105
---------------------------------------	-----

5 Framtidsvisioner	109
---------------------------	-----

6 Håll dig uppdaterad!	113
-------------------------------	-----

Förord av domstolens ordförande

Det här året, 2021, har domstolen och dess personal behövt förhålla sig till de fortsatta hälsoåtgärderna och restriktionerna avsedda att hejda de successiva vågorna av covid-19-pandemin. Domstolens anställda har trots allt detta kunnat säkerställa en kontinuerlig verksamhet i den europeiska rättvisans tjänst genom att dra nytta av de lärdomar och nya vanor de förvärvat sedan pandemins början år 2020, tack vare nya arbetsmetoder och kommunikation på distans. I detta sammanhang kan institutionen gratulera sig själv till att de ansträngningar som gjorts för att utforma och inrätta ett videokonferenssystem för att kunna hålla förhandlingar på distans i de två domstolsinstanserna, med simultantolkning, har belönats med Europeiska ombudsmannens pris för god förvaltning för enastående innovation och omvandling.

Året 2021 kännetecknades också av en stor partiell förnyelse av domstolen, med nio nya ledamöter. Medan mina kolleger har hedrat mig med sitt förnyade förtroende genom att återvälja mig till ordförande, har domare Lars Bay Larsen valts till vice ordförande sedan Rosario Silva de Lapuerta lämnat domstolen. Samma år välkomnade tribunalen också fem nya domare.

Under året ökade också antalet mål som väcktes vid de två domstolarna (1 720 stycken år 2021, jämfört med 1 584 stycken år 2020) och antalet avslutade mål (1 723 stycken år 2021, jämfört med 1 540 stycken år 2020). Mångfalden och effekterna av de beslut som fattats, oavsett om det gäller rättsstatsprincipen, miljön, skydd för personuppgifter, socialt skydd eller stöd som beviljats i samband med hälsokrisen, visar hur centralt institutionens arbete är i dagens samhälle och att det har en konkret inverkan på medborgarnas och företagens liv i Europeiska unionen. Detta innebär flera utmaningar.

För det första kräver detta att domstolen än mer försöker närma sig medborgarna genom att uppmuntra till större öppenhet i sin verksamhet. I detta syfte pågår ett projekt för att på försök sända förhandlingar från stora avdelningen via strömning på webben. Det digitala uppsvinget var nyckeln till att hälsokrisen kunde hanteras så anmärkningsvärt väl och till att domstolen kunde svara upp mot hur rörligheten begränsades i samband med pandemin. Det tekniska kunnandet har utvecklats hos var och en, och vi har sett de digitala barriärerna brytas: normen har förändrats. Det är därför dags, tack vare denna tekniska och samhällseliga utveckling, att göra domstolen tillgänglig för hela Europa.

För det andra kommer institutionen att fortsätta överväga hur man ska balansera arbetsbördan mellan domstolen, som består av en domare per medlemsstat, och tribunalen, som sedan september har två domare per medlemsstat.

För det tredje kan man se en utbredd tendens att ifrågasätta auktoriteten hos domstolsavgöranden och, i vissa medlemsstater, att ifrågasätta det europeiska integrationsprojektet och dess värderingar och grundläggande principer. Denna utveckling kräver ständig vaksamhet när det gäller kvaliteten på domstolens avgöranden och hur de förklaras för allmänheten samt öppenhet i domstolens verksamhet. Detta är nödvändigt för att den europeiska rättvisan ska kunna uppfattas och förstås på ett korrekt sätt, det vill säga att den under alla omständigheter uteslutande ska stå i rättsstatens tjänst.

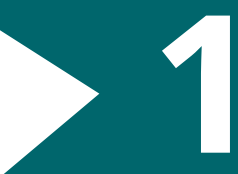
Det är alltså vår institutions uppgift att dra alla lärdomar av erfarenheterna från hanteringen av pandemin och att tydligt befästa de framsteg som gjorts vad gäller institutionens arbetssätt och i dess förbindelser med nationella domstolar och med den allmänna opinionen i hela unionen. Det är dessa målsättningar som år 2022 kommer att ägnas åt – det år då domstolen firar sitt 70-årsjubileum, med diverse olika projekt, evenemang och aktiviteter.

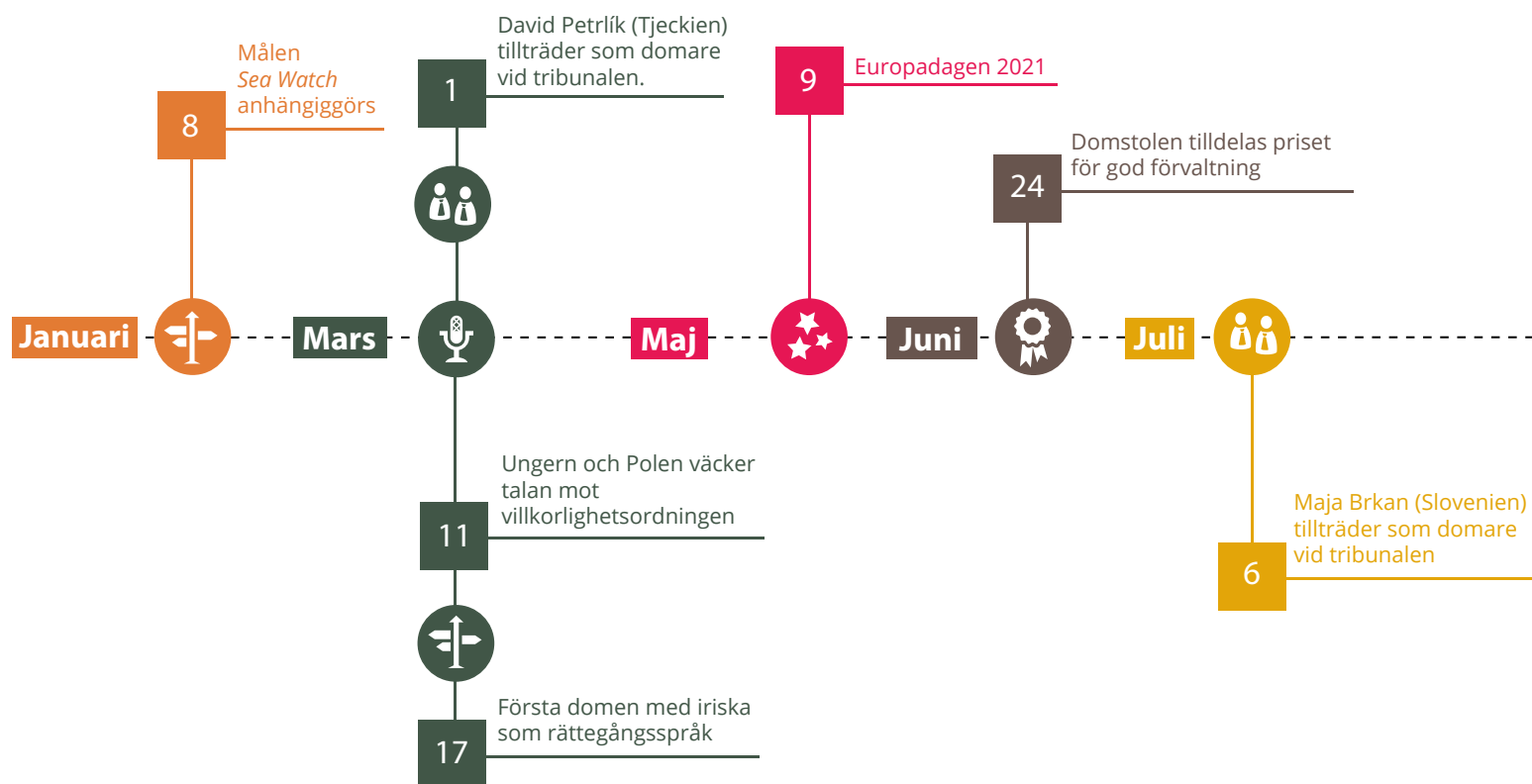
Koen Lenaerts

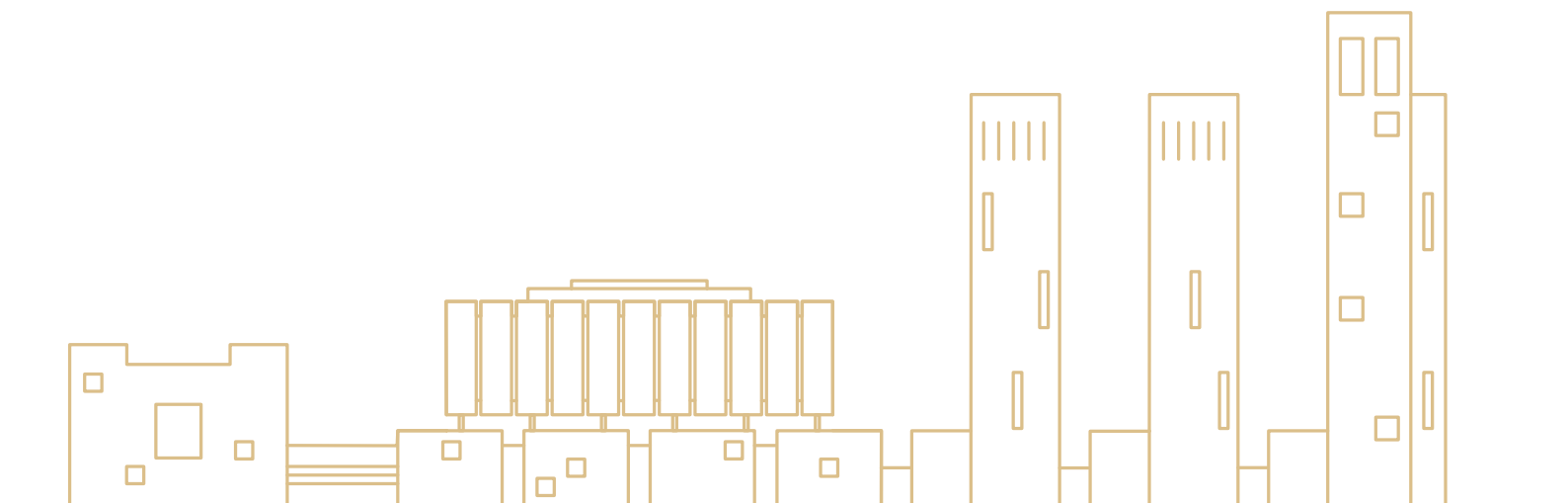
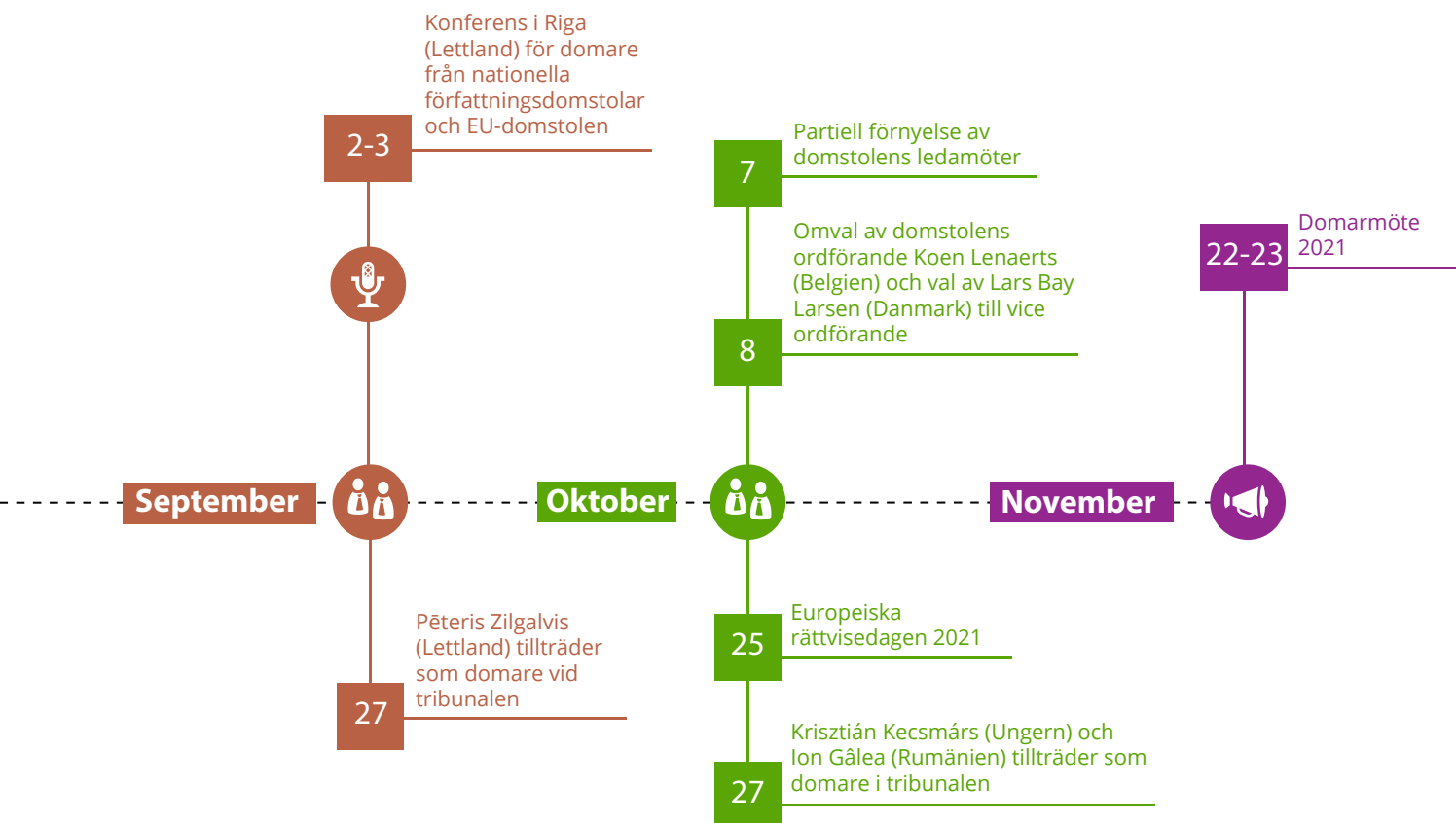
Ordförande för
Europeiska unionens domstol

År 2021
i ett nötskal

JANUARI

4

Målet *Rzecznik Praw Obywatelskich* anhängiggörs

Domstolen har att ta ställning till om de polska myndigheterna kan vägra att transkribera en födelseattest för ett barn som fötts i Spanien, som utfärdats av de spanska myndigheterna och där **två kvinnor anges som barnets mödrar**. ([C-2/21](#)).

JANUARI

8

Målen *Sea Watch* anhängiggörs

Domstolen har att avgöra om hamnmyndigheterna kan utöva sina befogenheter mot ett fartyg som är certifierat som lastfartyg men som i praktiken utför **sök- och räddningsinsatser till havs** för migranter ([C-14/21](#) och [C-15/21](#)).

JANUARI

26

Dom i målet *VL/Szpital Kliniczny*

Att endast betala ut lönetillägg till arbetstagare med funktionsnedsättning som har lämnat in ett **intyg om funktionsnedsättning** efter ett datum som arbetsgivaren fastställt, kan utgöra direkt eller indirekt diskriminering med funktionsnedsättning som diskrimineringsgrund ([C-16/19](#)).

FEBRUARI

3

Dom i målet *kommissionen/Ungern*

Ungern har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter att se till att det dagliga gränsvärdet för PM10-partiklar följs inom hela landets territorium och att den period under vilken gränsvärdet överskrids är så kort som möjligt ([C-637/18](#)).

➔ se s. 41

FEBRUARI

17

Domar i målen *Ryanair DAC/* *kommissionen* *och Ryanair DAC/* *kommissionen*

De stöd som **Sverige** och **Frankrike** beviljade flygbolag i samband med **covid-19**-pandemin är förenliga med unionsrätten ([T-238/20](#) och [T-259/20](#)).

➔ se s. 61–62

MARS

1

En ny domare tillträder sin tjänst vid tribunalen

Högtidligt sammanträde med anledning av att **David Petrлік** (Tjeckien) svärs in och tillträder som domare vid tribunalen.

MARS

8

Målet CIHEF m.fl. anhängiggörs

Domstolen har att uttala sig om möjligheten för en medlemsstat att med hänsyn till folkhälsan och miljön anta **restriktiva bestämmelser om affärsmetoder och reklam för biocidprodukter** ([C-147/21](#)).

MARS

11

Talan väcks i målen *Ungern och Polen/parlamentet och rådet* mot villkorlighetsordningen

Ungern och **Polen** har yrkat ogiltigförklaring av förordningen om en **generell villkorlighetsordning** för skydd av unionsbudgeten vid åsidosättande av rättsstatsprinciperna i medlemsstaterna ([C-156/21](#) och [C-157/21](#)).

MARS

17

Första domen med iriska som rättegångsspråk

På St Patrick's Day, dagen för Irlands skyddshelgon, meddelar domstolen sin **första dom i ett mål där iriska är rättegångsspråk**.

Enligt ett EU-direktiv ska Irlands båda officiella språk användas för information om veterinärmedicinska läkemedel. En irländsk domstol måste slå fast att det direktivet inte har införlivats och besluta att staten ska åtgärda detta ([C-64/20](#)).

MARS

24

Dom i målet *Lego*

Tribunalen slår fast att Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO) inte borde ha ogiltigförklarat **gemenskapsmönstret** för en byggkloss från **Lego** ([T-515/19](#)).

➔ se s. 47

APRIL

9

Målet *Firearms United Network* anhängiggörs

En **polsk sammanslutning** av vapenägare har yrkat ogiltigförklaring av förordningen om förbud mot användning av **blyhagel**. Den anser att den rättsakten kränker friheten att bedriva ekonomisk verksamhet och att jaga ([T-187/21](#)).

APRIL

14

Dom i målet *Ryanair DAC/kommissionen*

De **stödåtgärder** som **Sverige** och **Danmark** vidtagit till förmån för flygbolaget **SAS** och den garanti som Finland beviljat flygbolaget **Finnair** med anledning av **covid-19**-pandemin är förenliga med unionsrätten ([T-378/20](#) och [T-379/20](#) samt [T-388/20](#)).

➔ se s. 62

APRIL

20

Dom i målet *Repubblika/Il-Prim Ministru*

De maltesiska bestämmelser som ger premiärministern bestämmanderätt vid **utnämningen av domare**, samtidigt som det föreskrivs att ett oberoende organ med ansvar för att utvärdera kandidaterna och avge rekommendationer ska delta i detta förfarande, strider inte mot unionsrätten ([C-896/19](#)).

➔ se s. 35

MAJ

4

Fördragsbrottstalan *kommissionen/ Frankrike (PM10)* anhängiggörs

Kommissionen begär att domstolen ska fastställa att Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter när det gäller **luftkvalitet** genom att systematiskt och ihållande överskrida det dagliga gränsvärdet för fina partiklar (PM10) i områdena **Paris** och **Martinique/Fort-de-France** ([C-286/21](#)).

MAJ

9

Europadagen 2021

För att göra EU-medborgarna mer medvetna om sina rättigheter och informera dem om hur EU:s rättsväsende fungerar bjuder domstolen in medborgarna att se på **animationer** om domstolens roll och rättspraxis, att ställa **frågor via Twitter och LinkedIn** och att göra en **virtuell rundvandring** i domstolens byggnader.

MAJ

12

Dom i målen *Luxemburg/kommissionen och Amazon EU och Amazon.com/kommissionen*

Tribunalen ogiltigförklarar kommissionens beslut att förklara att de **skatteförmåner som Luxemburg beviljat** bolag i **Amazon**-koncernen utgjorde olagligt statligt stöd ([T-816/17](#) och [T-318/18](#)).

➔ se s. 46

JUNI

3

Dom i målet *Ungern/parlamentet*

Domstolen ogillar **Ungerns** talan mot Europaparlamentets resolution om inledande av ett förfarande för att slå fast att det finns en **klar risk för att en medlemsstat allvarligt åsidosätter de värden som unionen grundar sig på** ([C-650/18](#)).

➔ se s. 35

JUNI

22

Dom i målen *Youtube och Cyando*

Domstolen finner att **operatörer av onlineplattformar** i unionsrättens nuvarande skede i princip inte är ansvariga för överföring till allmänheten av upphovsrättsskyddat innehåll som olagligt lagts ut på nätet av deras användare ([C-682/18](#) och [C-683/18](#)).

➔ se s. 49

JUNI

22

Målet *Syndesmos Tyrokomon Kyprou m.fl./kommissionen* anhängiggörs

Producenter av ost och komjolk har begärt att tribunalen ska ogiltigförklara kommissionens förordning om registrering av **Χαλλούμι (Halloumi)** som en skyddad ursprungsbezeichnung ([T-361/21](#)).

JUNI

24

Priset för god förvaltning

Europeiska ombudsmannen, Emily O'Reilly, tilldelar domstolen Priset för god förvaltning 2021 i kategorin "Enastående innovation/omvandling" för projektet "Förhandlingar på distans".

➔ se s. 92 och 100

JUNI

24

Dom i målet *kommissionen/Spanien*

Spanien borde ha tagit hänsyn till det olagliga vattenuttaget och uttaget av vatten för stadsförsörjningen när det beräknade **uttaget av grundvatten från Doñana**, Europas viktigaste våtmark ([C-559/19](#)).

➔ se s. 40

JULI

4
-
5

Sechser-Treffen i Wien

En delegation från domstolen reste till Wien för att delta i mötet "Sechser-Treffen", som vartannat år samlar företrädare för de **tysktalande författningsdomstolarna** i Tyskland, Österrike, Schweiz och Liechtenstein samt för **Europeiska unionens domstol** och **Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna**.

JULI

6

En ny domare tillträder sin tjänst vid tribunalen

Högtidligt sammanträde med anledning av att **Maja Brkan** (Slovenien) svärs in och installeras som domare i tribunalen.

JULI

15

Dom i målen **WABE** och **MH Müller Handel**

Ett förbud mot att bära **synliga uttryck för politiska, filosofiska eller religiösa övertygelser på arbetsplatsen** kan motiveras av arbetsgivarens behov av att presentera sig på ett neutralt sätt för sina kunder eller för att förebygga sociala konflikter ([C-804/18](#) och [C-341/19](#)).

➔ se s. 60

JULI

20

Målet *Schrems/ Facebook* anhängiggörs

Maximilian Schrems har gjort gällande att hans samtycke till **användningsvillkoren för plattformen Facebook** inte uppfyller kraven i den allmänna dataskyddsförordningen (GDPR) och har begärt att Facebook ska sluta att behandla hans uppgifter för att kunna göra individuellt anpassad reklam och sluta att använda dem för konsultation av tredje parts webbplatser ([C-446/21](#)).

AUGUST

1

Barna Berke död

Barna Berke (Ungern), domare vid tribunalen sedan den 19 september 2016, avlider i tjänsten.

AUGUST

31

Begäran om förhandsavgörande i målet *Verband Sozialer Wettbewerb*

Bundesgerichtshof (Tyskland) frågar om försäljningspriset för produkter som är förpackade i flaskor eller burkar av returglas måste inkludera det belopp för **pant** som konsumenten måste betala ([C-543/21](#)).

SEPTEMBER

2
-
3

Mellan gemensamma konstitutionella traditioner och nationella identiteter – konferens i Riga

En konferens hålls i Riga (Lettland), där **för första gången domare från nationella författningsdomstolar och ledamöter av EU-domstolen** samlas för att diskutera ett gemensamt tillvägagångssätt för att förena behovet av europeisk enhet med verkligheten i form av konstitutionella traditioner och nationella identiteter.

➔ se s. 96

SEPTEMBER

2

Dom i målet *État belge (uppehållsrätt vid våld i hemmet)*

En tredjelandsmedborgare som **utsatts för våld i hemmet av sin maka eller make** som är unionsmedborgare, å ena sidan, och en tredjelandsmedborgare som utsatts för våld i hemmet av sin maka eller make som är tredjelandsmedborgare, å andra sidan, befinner sig enligt domstolen inte i jämförbara situationer ([C-930/19](#)).

SEPTEMBER

9

Dom i målet *Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne*

Skyddade ursprungsbeteckningar är skyddade mot **förbjudet agerande** både när det gäller **produkter och tjänster** ([C-783/19](#)).

➔ se s. 50

SEPTEMBER

10

Överklagande i mål om varumärket **GOOGLE CAR** till tribunalen

Det har yrkats att tribunalen ska ogiltigförklara två beslut av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO) om att avslå **registrering av kännetecknet GOOGLE CAR** ([T-568/21](#) och [T-569/21](#)).

SEPTEMBER

20

Beslut av domstolens vice ordförande i målet **Tjeckien/Polen**

Eftersom **Polen** inte upphört med **brunkolsbrytningen i Turów-gruvan** ska den medlemsstaten betala ett **dagligt vite** på 500 000 euro till Europeiska kommissionen ([C-121/21 R](#)).

SEPTEMBER

27

En ny domare tillträder sin tjänst vid tribunalen

Högtidligt sammanträde med anledning av att **Pēteris Zilgalvis** (Lettland) svärs in och tillträder som domare vid tribunalen.

OKTOBER

Dom i målet A (gränspassage med fritidsbåt)

En medlemsstat får kräva att dess medborgare ska ha med sig ett **giltigt identitetskort eller pass när de reser till en annan medlemsstat**, oavsett vilket transportmedel som används och vilken väg de tar, under påföljdsansvar ([C-35/20](#)).

OKTOBER

Yttrande om Istanbulkonventionen

Rådet kan, men måste inte, invänta att det föreligger samförstånd mellan medlemsstaterna om att vara bundna av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Yttrande [1/19](#)).

OKTOBER

Partiell förnyelse av domstolens ledamöter

Högtidligt sammanträde med anledning av den delvisa förnyelsen av domstolens ledamöter.

Följande personer träder i tjänst som domare: **Dimitrios Gratsias** (Grekland), **Maria Lourdes Arastey Sahún** (Spanien), **Miroslav Gavalec** (Slovakien), **Zoltán Csehi** (Ungern), och **Octavia Spineanu-Matei** (Rumänien).

Följande personer träder i tjänst som generaladvokater: **Anthony Michael Collins** (Irland), **Nicholas Emiliou** (Cypern), **Tamara Čapeta** (Kroatien) och **Laila Medina** (Lettland).

OKTOBER

8

Omval av domstolens ordförande och val av domstolens vice ordförande

Koen Lenaerts (Belgien) omväljs av sina kollegor till domstolens ordförande för en treårsperiod.

Lars Bay Larsen (Danmark) väljs till vice ordförande, även han för en treårsperiod.

OKTOBER

8

Omval av domstolens förste generaladvokat

Maciej Szpunar (Polen) omväljs av sina kollegor till domstolens förste generaladvokat för en treårsperiod.

OKTOBER

8

Val av ordförande på avdelningarna med fem domare

Följande personer väljs till ordförande på avdelningarna med fem domare i domstolen för en period på tre år:

Alexander Arabadjiev (Bulgarien), **Alexandra Prechal** (Nederländerna), **Küllike Jürimäe** (Estland), **Constantinos Lycourgos** (Cypern) och **Eugene Regan** (Irland).

OKTOBER

11

Val av ordförande på avdelningarna för tre domare i domstolen

Följande personer väljs till ordförande på avdelningarna med tre domare i domstolen för en period på tre år: **Siniša Rodin** (Kroatien), **Irmantas Jarukaitis** (Litauen), **Niilo Jääskinen** (Finland), **Ineta Ziemele** (Lettland) och **Jan Passer** (Tjeckien).

OKTOBER

25

Europeiska rättvisedagen 2021

Domstolen använder **Twitter** och **LinkedIn** för att uppmärksamma denna dag, som syftar till att ge EU-medborgarna en bättre förståelse för sina rättigheter och ge dem mer information om hur rättssystemen fungerar.

OKTOBER

27

Två nya ledamöter träder i tjänst i tribunalen

Högtidligt sammanträde med anledning av att **Krisztián Kecsmár** (Ungern) och **Ion Gâlea** (Rumänien) svärs in och tillträder som domare i tribunalen.

NOVEMBER

Möte med CCBE

En delegation från Rådet för de europeiska advokatsamfundet (CCBE) möter ledamöter av domstolen och tribunalen. Utbytet fokuserar på konsekvenserna av de processuella åtgärder som vidtagits efter covid-19-**pandemin** och på dessa instansers ansträngningar för att säkerställa **kontinuiteten i rättsväsendet**.

NOVEMBER

Dom i målet *Google och Alphabet/ kommissionen (Google Shopping)*

Tribunalen ogillar Googles talan mot kommissionens beslut att ålägga företaget påföljder för **missbruk av dominerande ställning** och fastställer **böterna på 2,42 miljarder euro**. Google gynnade sin egen **produktjämförelsetjänst** framför konkurrerande jämförelsetjänster ([T-612/17](#)).

➔ se s. 39

NOVEMBER

Bilateralt seminarium EU-domstolen – Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Frankrike)

Under seminariet anordnas **tre rundabordssamtal** med följande teman: "Begäran om förhandsavgörande: den senaste utvecklingen", "De nationella domstolarnas roll i att fastställa brister i genomförandet av direktiv och att utdöma påföljder" och "Miljörätt".

NOVEMBER

16

Dom i målet *Governor of Cloverhill Prison m.fl.*

De **bestämmelser om en europeisk arresteringsorder för Förenade kungariket** som föreskrivs i utträdesavtalet och om den nya mekanismen för överlämnande i avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och detta tredjeland är bindande för Irland ([C-479/21](#)).

➔ se s. 71

NOVEMBER

22
-
23

Domarmöte 2021

Vid detta årliga möte diskuterar **136 nationella domare från de 27 medlemsstaterna** och ledamöter av institutionen aktuell rättspraxis och mekanismerna för samarbete mellan EU-domstolen och nationella domstolar.

➔ se s. 98

NOVEMBER

29

Besök av en delegation från Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna

Tre rundabordssamtal hålls på följande teman: "Icke-diskrimineringsprincipen – metodik och tillämpning", "Förvar av asylsökande" och "Utvisning av tredjelandsmedborgare och rätten till familjeliv".

DECEMBER

9

Två nya ledamöter av revisionsrätten avger högtidlig försäkran inför domstolen

Helga Berger (Österrike) och **Marek Opiola** (Polen), som av Europeiska unionens råd utnämnts till ledamöter av Europeiska revisionsrätten, avger under ett högtidligt sammanträde det högtidliga löfte som föreskrivs i fördragen.

DECEMBER

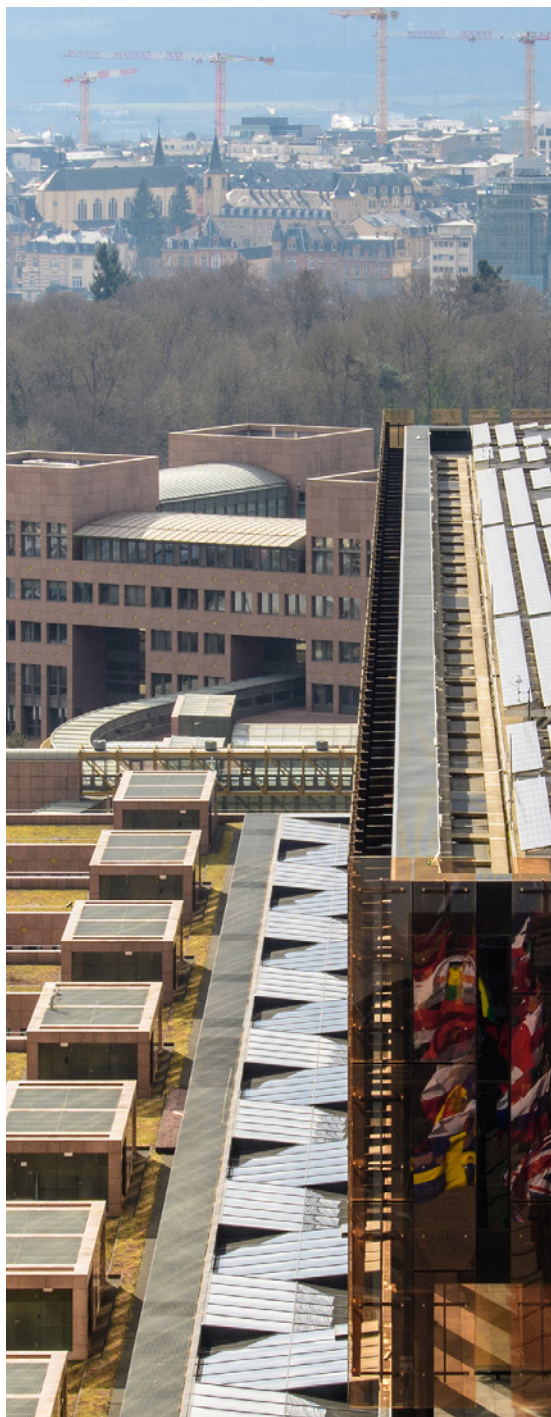
21

Förnyelse av Alfredo Calot Escobars mandat som justitiesekreterare

Alfredo Calot Escobar (Spanien), justitiesekreterare i domstolen sedan den 7 oktober 2010, får sitt mandat förlängt för ytterligare sex år, till den 6 oktober 2028.

Liksom under 2020 påverkades den rättsliga verksamheten vid Europeiska unionens domstol under år 2021 av hälsokrisen. Tack vare de åtgärder som vidtogs från krisens början har de båda instanserna kunnat fullgöra sitt uppdrag och säkerställa en kontinuerlig verksamhet i den europeiska rättvisans tjänst. Genom att börja använda videokonferenser med simultantolkning har det varit möjligt för parternas företrädare att föra talan på distans och för domstolen att upprätthålla sin rättsliga verksamhet på en mycket hög nivå under år 2021.

Efter en tillfällig nedgång år 2020 fortsatte antalet mål som väcktes vid de två instanserna att öka under året, och antalet avslutade mål ökade på motsvarande sätt.

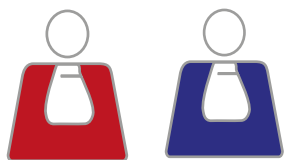
Ökningen av antalet **mål som togs upp vid de två instanserna**, vilket var **1 720** stycken (jämfört med 1 582 stycken år 2020), är anmärkningsvärd. Detta berör i synnerhet domstolen och beror främst på den avsevärda ökningen av antalet överklaganden av avgöranden från tribunalen kopplat till tribunalens ökade aktivitet.

Med sammanlagt **1 723 avslutade mål för de båda instanserna** (jämfört med 1 540 stycken år 2020), har domstolen uppnått ett resultat som ligger nära föregående års resultat, medan det höga antalet avslutade mål vid tribunalen är ett resultat av reformen av unionens institutionella struktur, som slutfördes i september 2019.

Den **genomsnittliga handläggningstiden (17,2 månader)**, en ökning jämfört med år 2020 (15,4 månader), beror till stor del på de åtgärder som vidtagits för att mildra effekterna av hälsokrisen, bland annat att parterna beviljats en extra månad för att lämna in sina skriftliga inlagor eller yttranden.

Denna utveckling parallellt med det totala antalet mål som inlets och avslutats under år 2021 förklarar också varför antalet **anhängiga mål** vid båda instanserna är stabilt: **2 541** (jämfört med 2 542 stycken år 2020).

Institutionen år 2021

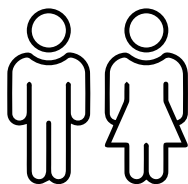
81
Domare

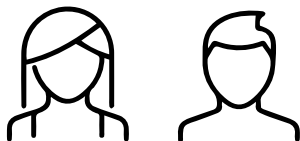
11
**General-
advokater**

Från de

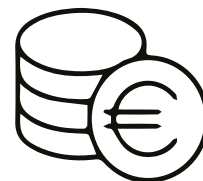
27
medlemsstaterna

2247
tjänstemän och
övriga anställda

60 % **40 %**
1 355 kvinnor
892 män

BUDGET
444
miljoner euro

Andelen kvinnor på högre befattningar inom institutionens administration är högre vid domstolen än genomsnittet inom de europeiska institutionerna.

Innehas av kvinnor:

54 % av handläggartjänsterna

40 % av chefstjänsterna (på mellannivå och högre nivå)

Verksamhetsåret (domstolen och tribunalen)

1 720

Anhängiggjorda mål

1 723

Avgjorda mål

2 541

Pågående mål

Inlagor som förts in i
kansliernas register

173 167

Genomsnittlig
handläggningstid

17,2 månader

16,6 månader
Domstolen

17,3 månader
Tribunalen

Andel
rättegångshandlingar
som lämnats in via
e-Curia:

85 %
Domstolen

93 %
Tribunalen

2 809

meddelanden från
domstolen publicerade
i *Europeiska unionens
officiella tidning*

8 378

användarkonton för
e-Curia:

(en ökning med 13,5 %
jämfört med år 2020)

e-Curia är en it-applikation som
tillhandahålls av EU-domstolen och
som gör det möjligt för parternas
ombud i mål vid domstolen och
tribunalen och för nationella
domstolar i samband med begäran
om förhandsavgörande att utväxla
rättegångshandlingar med kanslierna
elektroniskt.

e-Curia: It-applikationen som möjliggör
utbyte av juridiska dokument

[Se videon på YouTube](#)

Språktjänsten

Domstolen är en mångspråkig dömande institution och måste därför kunna handlägga ett mål oavsett vilket av EU:s officiella språk som talan har inletts på. Domstolens avgöranden publiceras därefter på samtliga dessa språk.

24

möjliga
rättegångsspråk, det
vill säga

552

möjliga
språkkombinationer

616

juristlingvister som
översätter de skriftliga
dokumenten

Arbetsbörda:

1 337 000

sidor att översätta

1 257 000

sidor översatta av den juridiska
översättningstjänsten

Resultatet av sparåtgärder hos de dömande
instanserna för att minska behovet av översättning:

668 000

sidor

71

Tolkar för förhandlingar och
sammanträden

423

Förhandlingar och möten
där simultantolkning har
tillhandahållits

Vid domstolen översätts dokument i enlighet med tvingande språkregler som innebär att alla EU:s 24 officiella språk kan användas i förfarandet. De dokument som översätts är alla mycket komplicerade juridiska texter. Detta är skälet till att domstolens översättningstjänst bara anställer **juristlingvister**, med en fullständig juristutbildning och fördjupade kunskaper i minst två officiella språk utöver modersmålet.

2

Den dömande verksamheten

A | Tillbakablick på årets viktigaste domar

Rättsstaten

Varför finns en EU-domstol?

[Se videon på YouTube](#)

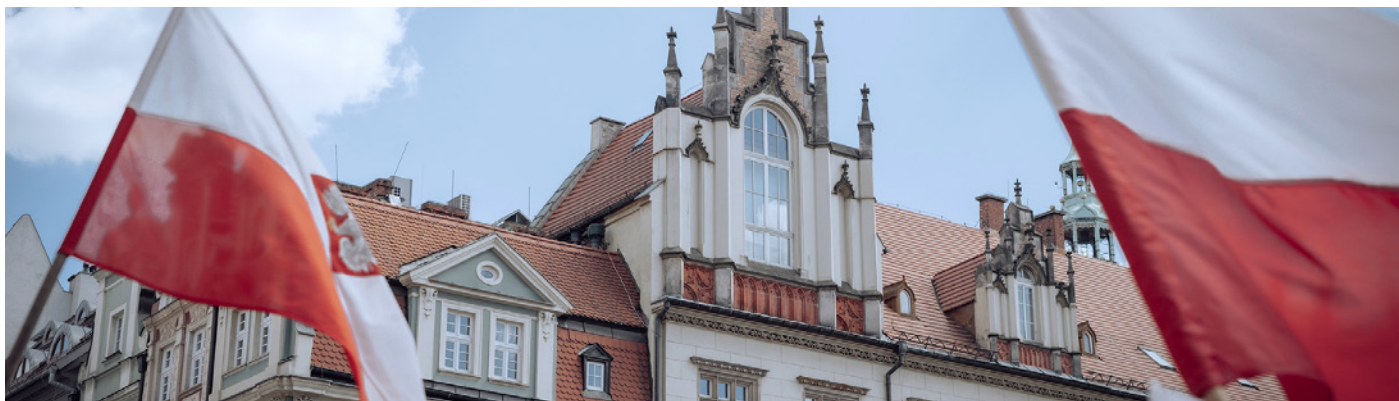

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och fördraget om Europeiska unionen nämner uttryckligen rättsstatsprincipen som en av de gemensamma värderingar som unionen bygger på. EU-domstolen uppmanas allt oftare att ta ställning till frågan om medlemsstaternas efterlevnad av rättsstatsprincipen, antingen i samband med talan om fördragsbrott som väcks mot dem av Europeiska kommissionen eller i samband med begäran om förhandsavgörande från nationella domstolar. Domstolen måste då undersöka om detta grundläggande värde respekteras på nationell nivå, särskilt när det gäller den dömande makten och mer specifikt i samband med förfarandet för utnämning av eller disciplinära bestämmelser för domare.

.....

Domstolen fann att de successiva ändringarna av den **polska lagen om Nationella domstolsrådet** förhindrar en effektiv domstolsprövning av domstolsrådets beslut om förslag på kandidater till domare i Högsta domstolen, som läggs fram för republikens president, och att detta kan strida mot unionsrätten. Domstolen preciserade att om det visar sig att unionsrätten har åsidosatts, innebär principen om unionsrättens företräde att nationella domstolar ska underlåta att tillämpa sådana lagändringar.

→ [Dom av den 2 mars 2021, A.B. m.fl., \(C-824/18\)](#)

En maltesisk förening för främjande av rättsligt skydd och rättsstaten angrep vid Prim'Awla tal-Qorti Ċivili – Ġurisdizzjoni Kostituzzjonali (Civildomstolens första avdelning, i egenskap av författningsdomstol, Malta) **förfarandet för utnämning av maltesiska domare**, såsom denna regleras i grundlagen. Domstolen fann att unionsrätten inte utgör hinder för nationella bestämmelser i en medlemsstat som ger premiärministern bestämmanderätt vid utnämningen av domare, samtidigt som det föreskrivs att ett oberoende organ med ansvar för att utvärdera kandidaterna och avge rekommendationer ska delta i detta förfarande.

→ **Dom av den 20 april 2021,**
Repubblika/Il-Prim Ministru, (C-896/19)

Domstolen uttalade sig om en rad reformer i Rumänien rörande domstolarnas organisation, regelverket för disciplinåtgärder mot domare samt statens och domares personliga skadeståndsansvar för felaktiga rättsliga avgöranden. Domstolen fann att dessa reformer riskerar att strida mot unionsrätten i flera avseenden, bland annat när det gäller inrättandet av en särskild avdelning inom åklagarmyndigheten för mål där domare är inblandade, villkoren för domares personliga ansvar och iakttagandet av deras processuella rättigheter. Den erinrade därför om att principen om unionsrättens företräde utgör hinder för nationell lagstiftning som, såsom Författningsdomstolen tolkat denna, berövar en lägre instans rätten att med stöd av sin egen behörighet underlåta att tillämpa en nationell bestämmelse som strider mot unionsrätten.

→ **Dom av den 18 maj 2021,**
Asociația "Forumul Judecătorilor din România" m.fl./Inspekția Judiciară m.fl. (C-83/19 m.fl.)

Domstolen ogillade Ungerns talan mot Europaparlamentets resolution om att inleda ett **förfarande för att slå fast att det finns en klar risk för att en medlemsstat allvarligt åsidosätter unionens värden**. Detta förfarande kan leda till att vissa rättigheter som följer av den berörda medlemsstatens medlemskap i unionen tillfälligt upphävs. Vid rösträkningen avseende den aktuella resolutionen tillämpade parlamentet sin arbetsordning, enligt vilken hänsyn endast ska tas till de röster som avgetts "för" eller "emot" en text (såvida inte fördragen föreskriver särskilda majoritetsregler) och beaktade endast ledamöternas ja- och nej-röster och inte nedlagda röster. Domstolen fann att parlamentet vid beräkningen av antalet avgivna röster vid antagandet av resolutionen gjort rätt som inte tagit hänsyn till nedlagda röster, i motsats till vad Ungern hävdade i sin talan om ogiltigförklaring.

→ **Dom av den 3 juni 2021,**
Ungern/parlamentet, (C-650/18)

Domstolen slog fast att det **disciplinära systemet** för domare i Sąd Najwyższy (Högsta domstolen, Polen) och för domare i allmänna domstolar inte är förenligt med unionsrätten. Europeiska kommissionen hade väckt talan vid EU-domstolen för att få fastställt att Polen hade brutit mot unionsrätten genom detta nya disciplinära system och i synnerhet genom att inrätta en ny disciplinär avdelning inom Högsta domstolen. Domstolen biföll kommissionens talan i dess helhet. Mot bakgrund av det övergripande sammanhanget med de stora reformer som nyligen gjorts av det polska rättsväsendet och den kombination av faktorer som omgärdade inrättandet av denna nya avdelning, noterade kommissionen särskilt att avdelningen inte erbjuder fulla garantier för opartiskhet och oberoende och att den inte är immun mot direkt eller indirekt inflytande från den polska lagstiftande och verkställande makten.

→ **Dom av den 15 juli 2021,**
kommissionen/Polen, (C-791/19)

Domstolen slog fast att **om en domare omplaceras utan samtycke** till en annan domstol eller mellan två avdelningar i samma domstol kan det strida mot **principerna om domares oavsättlighet och oavhängighet**. Vidare måste ett beslut genom vilket en domstol i sista instans, i sammansättning med en ensamdomare, har avslagit ett överklagande från en domare som omplacerats mot sin vilja anses ogiltigt om målet har tilldelats denna ensamdomare i uppenbar strid med grundläggande regler om det berörda rättssystemets inrättande och funktion.

→ **Dom av den 6 oktober 2021,**
W.Ż. (Högsta domstolens avdelning för extraordinär kontroll och offentliga angelägenheter – utnämning), (C-487/19)

Domstolen konstaterade att domarnas oavhängighet och opartiskhet och oskuldspresumtionen kan äventyras av den nuvarande polska ordningen, som bland annat tillåter **justitieministern att delegera domare till högre brottmålsdomstolar och att när som helst dra tillbaka delegeringen utan att ange skäl**. Avsaknaden av kriterier för dessa delegeringar skapar en risk för politisk kontroll över innehållet i rättsliga beslut, särskilt som ministern också har rollen som riksåklagare.

→ **Dom av den 16 november 2021,**
Brottmål mot WB m.fl., (C-748/19 m.fl.)

Domstolen prövade ett antal mål som berör rättsreformerna för **korruptionsbekämpning i Rumänien**. Frågan var om tillämpningen av den rättspraxis som följer av flera av den rumänska författningsdomstolens beslut om de straffprocessuella regler som ska tillämpas på bedrägeri- och korruptionsmål kunde strida mot unionsrätten. Domstolen bekräftade på nytt att unionsrättens företrädare kräver att **de nationella domstolarna är behöriga att underlåta att tillämpa ett beslut av en författningsdomstol som strider mot unionsrätten**, utan att det kan medföra disciplinansvar för de nationella domarna. Unionsrätten utgör hinder för att tillämpa en författningsdomstols praxis som leder till ogiltigförklaring av domar som meddelats av domstol i en påstått oriktig sammansättning, om en sådan ogiltigförklaring, i kombination med nationella bestämmelser om preskriptionstider, medför en risk för systemisk straffrihet för gärningar som utgör allvarliga bedrägeribrott.

→ Dom av den 21 december 2021,
Euro Box Promotion m.fl., (C-357/19 m.fl.)

I ett mål där förhandsavgörande begärts av en ungersk domstol, uttalade sig EU-domstolen om den ungerska lagstiftningens förenlighet med unionsdirektivet om **rätten till tolkning och översättning i straffrättsliga förfaranden**. Eftersom Högsta domstolen i Ungern hade funnit att denna begäran om förhandsavgörande var rättsstridig, bekräftade EU-domstolen på nytt att systemet för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen utesluter att en nationell högsta domstol kan **konstatera att en begäran om förhandsavgörande från en lägre domstol är olaglig**. Unionsrätten utgör hinder för ett disciplinförfarande mot en nationell domare till följd att denne beslutat att begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen: ett sådant förfarande är ägnat att avskräcka alla nationella domstolar från att begära förhandsavgöranden, vilket skulle äventyra en enhetlig tillämpning av unionsrätten.

→ Dom av den 23 november 2021,
IS, (C-564/19)

Konkurrens

Tribunalen – Att säkerställa att institutionerna följer unionsrätten

[Se videon på YouTube](#)

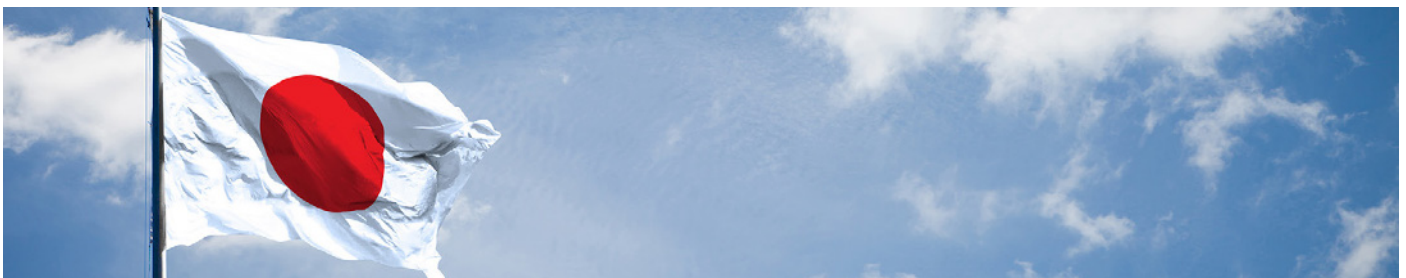

Europeiska unionen tillämpar regler för att skydda den fria konkurrensen. Det är förbjudet med förfaranden som syftar till eller leder till att förhindra, begränsa eller snedvrider konkurrensen på den inre marknaden. Mer specifikt förbjuder unionsrätten vissa avtal eller informationsutbyten mellan ett företag och dess konkurrenter som kan ha ett sådant syfte eller ett sådant resultat, liksom att ett företag missbrukar en dominerande ställning på en viss marknad. Parallellt syftar koncentrationsförordningen till att förhindra att ett förvärv eller en sammanslagning av företag skapar eller förstärker en dominerande ställning.

.....

Tribunalen fastställde kommissionens beslut att ålägga flera **japanska företag** böter på totalt cirka 254 miljoner euro för deras deltagande under olika perioder mellan åren 1998 och 2012 i **en kartell på marknaden för elektrolytkondensatorer av aluminium och av tantal**, komponenter som används i nästan alla elektroniska produkter, exempelvis persondatorer och surfplattor.

→ Dom av den 29 september 2021, NEC/kommissionen m.fl., (T-341/18 m.fl.)

Tribunalen ogillade den talan som väckts av **det multinationella telekommunikations- och kabel-tv-företaget Altice Europe** mot kommissionens beslut att ålägga företaget böter på sammanlagt 124,5 miljoner euro i samband med **förvärvet av PT Portugal**. Kommissionen kritiserade Altice Europe dels för att ha åsidosatt skyldigheten att anmäla koncentrationen, dels för att inte ha iakttagit förbudet mot att genomföra koncentrationen innan den anmälts till kommissionen och innan den godkänts av denna. Tribunalen beslutade dock att böterna skulle sänkas med 6,22 miljoner euro för den del som rörde underlåtenhet att anmäla koncentrationen.

→ Dom av den 22 september 2021,
Altice Europe/kommissionen, (T-425/18)

Tribunalen bekräftade kommissionens beslut att godkänna **koncentrationerna** i samband med **Easyjets och Lufthansas förvärv av vissa tillgångar i Air Berlin-koncernen**. Den ogillade den talan som väckts av flygbolaget Polskie Linie Lotnicze (LOT), som är konkurrent till de två företag som var inblandade i koncentrationerna, och påpekade särskilt att kommissionen kan fastställa de relevanta marknaderna genom att identifiera flyglinjer mellan två länder från eller till de flygplatser som Air Berlins avgångs- och ankomsttider var knutna till, i stället för att individuellt undersöka var och en av de marknader på vilka Air Berlin och Lufthansa respektive Easyjet var verksamma.

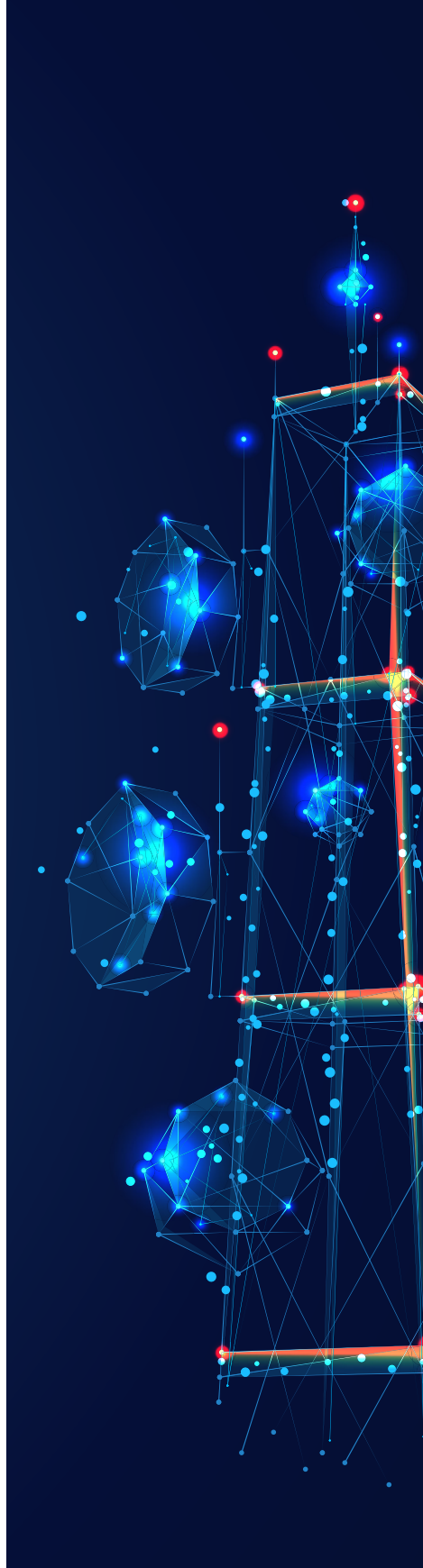
→ Dom av den 20 oktober 2021,
Polskie Linie Lotnicze "LOT"/kommissionen, (T-240/18 och T-296/18)

Tribunalen bekräftade kommissionens beslut att **Google hade missbrukat sin dominerande ställning** genom att **gynna sin egen produktjämförelsetjänst** på sina allmänna resultatsidor genom privilegierad presentation och placering framför resultaten från konkurrerande jämförelsetjänster. Tribunalen bekräftade också bötesbeloppet, som kommissionen fastställt till **2,42 miljarder euro**, varav 523,5 miljoner euro ålades Google solidariskt med moderbolaget Alphabet.

→ Dom av den 10 november 2021,
Google och Alphabet/kommissionen (Google Shopping), (T-612/17)

Mellan åren 1997 och 1999 köpte bolaget Sumal två lastbilar från Mercedes Benz Trucks España (MBTE), ett dotterbolag i Daimler-koncernen, vars moderbolag är Daimler AG. Genom ett beslut år 2016 konstaterade Europeiska kommissionen att Daimler AG hade överträtt de unionsrättsliga bestämmelserna om förbud mot konkurrensbegränsande samverkan genom att mellan januari 1997 och januari 2011 ingå överenskommelser med 14 andra europeiska lastbilstillverkare om **fastställande av priser och höjningar av bruttopriserna på lastbilar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)**. Efter detta beslut väckte Sumal talan om skadestånd mot MBTE för den skada som uppstått till följd av kartellen. EU-domstolen slog fast att den som drabbats av en överträdelse av unionens konkurrensrätt som begåtts av ett moderbolag kan kräva ersättning för skadan av ett dotterbolag men måste då visa att de två bolagen utgjorde en ekonomisk enhet vid tidpunkten för överträdelsen och att dotterbolaget är verksamt på den marknad som berörs av överträdelsen.

→ Dom av den 6 oktober 2021,
Sumal, (C-882/19)

Miljö

Skyddet av flora och fauna, föroreningen av luft, mark och vatten samt riskerna med farliga ämnen är utmaningar som Europeiska unionen bidrar till att möta genom att anta strikta regler.

.....

I ett mål om fördragsbrott där talan väckts av kommissionen slog EU-domstolen fast att Spanien borde ha tagit hänsyn till olagliga uttag av vatten och uttag av vatten för stadsförsörjning vid beräkningen av **uttaget av grundvatten i Doñana-regionen** (Spanien), som innehåller det största skyddade naturområdet i Europa. Dessutom har medlemsstaten inte vidtagit lämpliga åtgärder för att undvika störningar av de skyddade livsmiljöerna i denna naturpark.

→ Dom av den 24 juni 2021, kommissionen/Spanien, (C-559/19)

Fiske med elektrisk ström förbjöds genom nya regler som antogs år 2019 av Europaparlamentet och rådet. Nederländerna begärde att EU-domstolen skulle ogiltigförklara dessa bestämmelser och hävdade bland annat att unionslagstiftaren inte hade grundat sig på bästa tillgängliga vetenskapliga råd om miljökonsekvenserna av fiske av **nordsjötunga**. Domstolen ogillade talan och bekräftade att bestämmelserna är giltiga. Unionslagstiftaren har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning på detta område och är inte skyldiga att basera sitt val som lagstiftare enbart på vetenskapliga och tekniska råd.

→ Dom av den 15 april 2021, Nederländerna/Europeiska unionens råd och Europaparlamentet, (C-733/19)

När det gäller tillståndet till **jakt med limstänger**, fann domstolen att en medlemsstat (i detta fall **Frankrike**) inte kan tillåta en sådan metod för att fånga fåglar som leder till bifångster som riskerar att orsaka mer än försumbara skador på de berörda arterna. Att metoden i fråga är av traditionell karaktär räcker inte i sig för att utesluta andra tillfredsställande alternativ. Domstolen har förtydligat villkoren för undantag från förbudet i "fågeldirektivet" mot att använda vissa metoder för att fånga skyddade fåglar.

→ Dom av den 17 mars 2021,
One Voice och Ligue pour la protection des oiseaux (LPO)/Ministre de la Transition écologique et solidaire (C-900/19)

I en talan om fördragsbrott som kommissionen väckt mot **Ungern** med anledning av att gränsvärdena för PM10-partiklar systematiskt och kontinuerligt överskridits, fann domstolen att Ungern hade åsidosatt unionsrättens bestämmelser om luftkvalitet och underlåtit att uppfylla sina skyldigheter att inom hela sitt territorium säkerställa att det dagliga gränsvärdet för PM10-partiklar respekterades och att den period under vilken detta gränsvärde överskreds var så kort som möjligt.

→ Dom av den 3 februari 2021,
kommissionen/Ungern, (C-637/18)

Domstolen fann att Tyskland hade brutit mot luftkvalitetsdirektivet mellan åren 2010 och 2016 genom att systematiskt och kontinuerligt överskrida **gränsvärdena för kvävedioxid (NO₂)**. Tyskland åsidosatte också sin skyldighet att i god tid vidta lämpliga åtgärder för att se till att perioden av överskridande blir så kort som möjligt i de berörda områdena.

→ Dom av den 3 juni 2021,
kommissionen/Tyskland, (C-635/18)

Institutioner

EU-domstolens båda domstolar har till uppgift att kontrollera att rättsakter som antagits av unionens institutioner, organ och byråer (eller underlåtenheten att anta vissa rättsakter) är förenliga med unionsrätten. Domstolen och tribunalen ska således säkerställa domstolsskyddet för rättigheter som tillkommer enskilda, när de är direkt och personligen berörda av beslut som fattats på unionsnivå. Det är däremot endast de nationella domstolarna som är behöriga att pröva huruvida nationella myndigheters rättsakter är lagenliga enligt nationell rätt.

.....

Tribunalen ogiltigförklarade beslutet av Byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) att inte ge **delvis tillgång till slutrapporten** från dess undersökning av de **gatubelysningsprojekt** som bolaget Elios genomfört i **Ungern** med finansiellt stöd från unionen. Eftersom de ungerska myndigheterna redan hade avslutat den nationella utredningen i samband med denna rapport, var målet att skydda utredningsverksamheten inte längre tillräckligt som skäl för att neka tillgång till den begärda handlingen.

→ **Dom av den 1 september 2021, Homoki/kommissionen, (T-517/19)**

Domstolen ogiltigförklarade rådets beslut om tillämpningen av det **omfattande och fördjupade partnerskapsavtal som undertecknades med Armenien** den 26 november 2017. Domstolen ansåg att även om partnerskapsavtalet har vissa kopplingar till den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, är de inslag eller avsiktsförklaringar som det innehåller och som har samband med den inte tillräckliga för att utgöra en autonom del av avtalet som kan motivera att rådets akt delas upp i två separata beslut. Denna uppdelning har lett till att man har använt sig av regeln om enhällighet för en av de berörda rättsakterna och regeln om kvalificerad majoritet för den andra.

→ **Dom av den 2 september 2021, kommissionen/rådet (C-180/20)**

Tribunalen ogillade Rumäniens talan mot kommissionens beslut att registrera det **föreslagna europeiska medborgarinitiativet** "En sammanhållningspolitik för att främja lika möjligheter för regioner och de regionala kulturernas hållbarhet". Tribunalen uttalade sig för första gången om huruvida talan kan väckas mot ett beslut av kommissionen att registrera ett sådant förslag. Detta förslag till europeiskt medborgarinitiativ lades år 2013 fram för kommissionen, som inledningsvis avvisade det med motiveringen att det uppenbart låg utanför dess befogenheter att lägga fram ett förslag till en unionsrättsakt för tillämpningen av fördragen. Domstolen ogiltigförklarade kommissionens beslut, som därefter genom ett beslut av den 30 april 2019 registrerade det omtvistade förslaget till europeiskt medborgarinitiativ.

→ **Dom av den 10 november 2021,
Rumänien/kommissionen (T-495/19)**

Tribunalen uttalade sig om när tidsfristen ska börja löpa för att överklaga ett beslut rörande en person som omfattas av **tjänsteföreskrifterna för Europeiska unionens tjänstemän** när ett rekommenderat brev inte har kunnat delges. I avsaknad av bestämmelser som reglerar fastställandet av utgångspunkten för beräkningen av tidsfristen för att väcka talan vid utebliven delgivning av ett rekommenderat brev med mottagningsbevis i tvister som omfattas av tjänsteföreskrifterna, erinrade tribunalen vidare om att rättssäkerheten och behovet av att undvika all diskriminering eller godtycklig behandling inom ramen för en god rättskipning utesluter att det antas att delgivning sker den dag då tidsfristen för att förvara det rekommenderade brev som skickats till sökandens hem löper ut. Slutligen fann tribunalen att eftersom beslutet delgavs via **e-post** (som mottagaren bekräftade utan dröjsmål), började tidsfristen för överklagande att löpa från och med dagen för delgivningen.

→ **Dom av den 3 mars 2021,
Barata/Europaparlamentet, T-723/18**

I ett mål mellan Republiken Moldavien och ett ukrainskt företag ställdes frågan till domstolen **om en fordran som härrör från ett avtal om försäljning av el är en "investering" i den mening som avses i energistadgefördraget**. Domstolen slog fast att det inte utgör en "investering" i den mening som avses i energistadgefördraget när ett företag från en fördragsslutande stat förvärvar en fordran, grundad på ett avtal om leverans av el som inte är förenat med en investering, vilken ett företag från ett tredjeland innehar gentemot ett offentligt företag från en annan fördragsslutande stat. En fordran som grundar sig på ett avtal om försäljning av el kan inte anses som en rättighet som har erhållits för bedrivande av ekonomisk verksamhet inom energisektorn. Av detta följer att ett avtal om leverans av el producerad av andra ekonomiska aktörer är en handelstransaktion som inte i sig kan utgöra en investering.

→ **Dom av den 2 september 2021,
Moldavien/Komstroy, (C-741/19)**

Domstolen konstaterade i sitt yttrande, som avgavs på begäran av Europaparlamentet, att fördragen inte förbjuder rådet att invänta medlemsstaternas "gemensamma överenskommelse" innan det antar beslutet om att unionen ska tillträda **Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet** (den så kallade Istanbulkonventionen), men att rådet inte kan ändra förfarandet för att ingå denna konvention genom att göra ingåendet beroende av att en sådan "gemensam överenskommelse" har uppnåtts på förhand. Domstolen preciserade den lämpliga materiella rättsliga grunden för att anta rådets akt om ingående av den del av Istanbulkonventionen som är föremål för det planerade avtalet. Det klargjordes också att rättsakter om ingående av avtalet kan delas upp i två separata beslut om det finns ett objektivt behov av detta.

→ Yttrande av den 6 oktober 2021,
Istanbulkonventionen, (1/19)

Beskattning

För att säkerställa att den inre marknaden fungerar väl har Europeiska unionen harmoniserat vissa indirekta skatter, till exempel punktskatter på energiprodukter. Genom att fastställa miniminivåer för beskattning av bland annat motorbränslen syftar ett unionsdirektiv till att minska skillnaderna mellan de nationella skattenivåerna. Dessutom måste även direkta skatter som i princip faller inom medlemsstaternas behörighet, såsom bolagsbeskattning, respektera grundläggande EU-regler, till exempel förbudet mot statligt stöd. Liksom tidigare år meddelades domar om förhandsbesked i skattefrågor i vissa medlemsstater ("tax rulings") som gav multinationella företag en särskild skattebehandling som kommissionen ansåg vara oförenlig med detta förbud.

.....

I en talan om fördragsbrott som väckts av kommissionen **fann domstolen att Italien hade åsidosatt unionsrätten genom att undanta bränsle för fritidsbåtar som hyrs för privat bruk från punktskatt.** Unionsdirektivet om miniminivåer för bränslebeskattning medger endast undantag när fartyget används av slutanvändaren för kommersiella ändamål. Det faktum att befaktningen utgör en kommersiell verksamhet för befaktaren är irrelevant i sammanhanget.

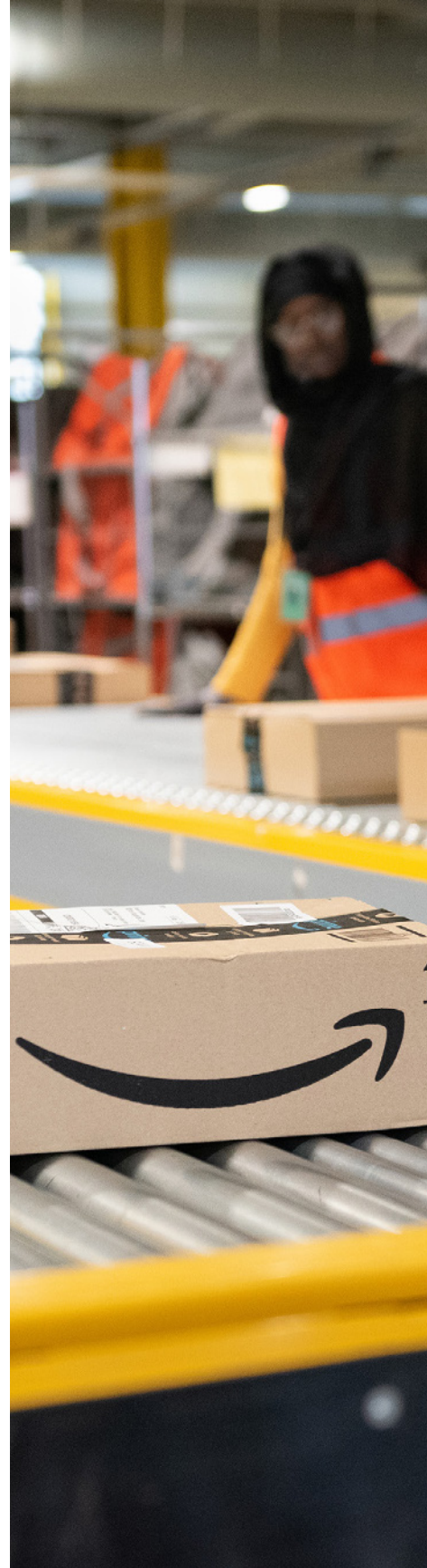
→ Dom av den 16 september 2021, kommissionen/Italien, (C-341/20)

I en talan som väckts av Luxemburg och Amazon ogiltigförklarade tribunalen kommissionens beslut där den konstaterade att Luxemburg mellan år 2006 och år 2014 hade beviljat **statligt stöd i strid med unionsrätten** till **Amazon EU**, som vid den tidpunkten var Amazons europeiska försäljningscentral, med säte i Luxemburg, genom att låta företaget betala betydligt lägre skatt än andra företag genom **förhandsbesked i skattefrågor** ("tax rulings"). Enligt kommissionen var Luxemburg skyldigt att från Amazon återkräva otillbörliga skatteförmåner om cirka 250 miljoner euro jämte ränta. I sin dom fann tribunalen att kommissionen inte i tillräcklig utsträckning hade visat att Amazon EU:s beskattningsbara inkomst hade minskats på ett konstlat sätt till följd av en överskattning av de avgifter som företaget betalat till ett annat företag i Amazon-koncernen för användningen av vissa immateriella rättigheter.

➔ Dom av den 12 maj 2021,
Luxemburg och Amazon/kommissionen, (T-816/17 m.fl.)

Tribunalen ogillade den talan som **Luxemburg och energileverantören Engie** väckte mot kommissionens beslut att konstatera att Luxemburg hade beviljat Engie **statligt stöd i strid med unionsrätten** genom att med hjälp av förhandsbesked i skattefrågor ("tax rulings") låta två bolag inom Engie-koncernen med hemvist i Luxemburg undandra sig skatt på nästan hela sin vinst. Enligt kommissionen måste Luxemburg återkräva cirka 120 miljoner euro i obetalda skatter jämte ränta. Tribunalen påpekade i sin dom, som bekräftade detta beslut, att **Luxemburg inte hade konstaterat att Engie hade missbrukat sina rättigheter trots att alla kriterier var uppfyllda.**

➔ Dom av den 12 maj 2021,
Luxemburg m.fl./kommissionen, (T-516/18 m.fl.)

Immateriella rättigheter

Domstolen och tribunalen tolkar och tillämpar den lagstiftning som unionen har antagit för att skydda alla exklusiva rättigheter till intellektuella skapelser. Skyddet av immateriella (upphovsrätt) och industriella (varumärkesrätt, mönsterskydd, patenträtt) rättigheter förbättrar dessutom företagens konkurrenskraft genom att främja en miljö som gynnar kreativitet och innovation.

.....

I en tvist mellan bolaget Lego och ett tyskt bolag fann tribunalen att Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO) felaktigt hade ogiltigförklarat en formgivning av en **lego-leksakskloss**. Tribunalen fann att EUIPO borde ha gjort en tillbörlig bedömning av undantagen i förordningen om gemenskapsmönster med hänsyn tagen till alla egenskaper hos det berörda mönstrets utseende. Tribunalen erinrade om **att en formgivning inte kan förklaras ogiltig om åtminstone ett av dess kännetecken inte är betingat av produktens tekniska funktion**.

→ Dom av den 24 mars 2021,
Lego A/S/EUIPO och Delta Sport Handelskontor GmbH, (T-515/19)

Tribunalen godkände **giltigheten av ett tredimensionellt varumärke som representerar formen av ett läppstift**. Den ogiltigförklarade därmed det beslut som fattats av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO), som hade avslagit den ursprungliga ansökan om registrering av detta tecken som EU-varumärke för läppstift. Enligt tribunalen **har det sökta varumärket särskiljningsförmåga**, eftersom det avviker väsentligt från regler och sedvänja inom läppstiftssektorn, eftersom stiftet är rundat snarare än vertikalt och cylindriskt.

→ Dom av den 14 juli 2021,
Guerlain, (T-488/20)

Tribunalen fann att en ljudfil som återger **ljudet av en burk som öppnas**, följt av en tystnad och ett brusande ljud, inte kan registreras som EU-varumärke för att beteckna bland annat drycker, eftersom den inte har särskiljningsförmåga. Tribunalen instämmer således i EUIPO:s ståndpunkt och erinrar om **att ett ljudmärke måste ha särskiljningsförmåga för att konsumenten ska kunna uppfatta det som ett varumärke** och inte som ett element eller en angivelse av funktionell karaktär utan egna inneboende egenskaper.

→ Dom av den 7 juli 2021,
Ardagh Metal Beverage Holdings, (T-668/19)

Tribunalen ogillade bolagets **Chanel**s talan mot en ansökan från bolaget **Huawei** om registrering av ett varumärke vid Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO) med motiveringen att de aktuella figurmärkena inte är likartade och fann att varumärkena ska jämföras i den form som registreringen eller ansökan avser, utan att deras orientering ändras. Tribunalen konstaterade att **enbart det faktum att det i vart och ett av de aktuella varumärkena finns två beståndsdelar som är relaterade till varandra inte gör att varumärkena liknar varandra, även om de har samma geometriska grundform, nämligen en cirkel som omger dessa beståndsdelar.**

→ Dom av den 21 april 2021,
Chanel SAS, (T-44/20)

Tribunalen uttalade sig om **möjligheten för en brittisk advokat att företräda en part i ett överklagande av ett beslut av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO)**. Tribunalen erinrade om de två kumulativa villkor som måste vara uppfyllda för att en person lagligen ska kunna företräda en part (annan än en medlemsstat eller unionsinstitution) vid unionsdomstolarna: denne ska för det första ha ställning som advokat och för det andra vara behörig att uppträda inför domstol i någon av medlemsstaterna eller i en annan stat som är part i EES-avtalet. Talan väcktes efter den 31 december 2020, det vill säga slutet av övergångsperioden fram till Förenade kungarikets slutliga utträde ur unionen, och omfattades inte av någon av de omständigheter som anges i utträdesavtalet enligt vilka en advokat som är behörig att föra talan inför domstolarna i Förenade kungariket men som inte visat att denne är behörig att föra talan vid en domstol i en medlemsstat eller i en annan stat som är part i EES-avtalet får företräda en part inför unionsdomstolen. Talan befanns därför inte kunna tas upp till prövning.

→ **Yttrande av den 7 december 2021**
[Daimler/EUIPO, \(T-422/21\)](#)

Domstolen slog fast att när en upphovsrättsinnehavare har vidtagit eller ålagt **skyddsåtgärder mot inbäddning** ("framing"), utgör integrering av ett verk i en tredje parts internetsida genom denna teknik ett tillgängliggörande av verket för en ny publik. Denna överföring till allmänheten måste godkännas av upphovsrättsinnehavaren.

→ **Dom av den 9 mars 2021,**
[VG Bild-Kunst, \(C-392/19\)](#)

Domstolen förtydligade **villkoren för onlineplattformars ansvar** (i det här fallet Youtube och Cyando), enligt det system som gällde före det nya direktivet om upphovsrätt från år 2019. Den fann att de som driver sådana plattformar **i princip inte själva gör en överföring till allmänheten** av upphovsrättsskyddat innehåll som olagligt publicerats av deras användare. De kan dock hållas ansvariga för en överföring som strider mot upphovsrätten om de bidrar till att ge allmänheten tillgång till innehållet, utöver att bara tillhandahålla plattformarna.

→ **Dom av den 22 juni 2021**
[Youtube, \(C-682/18\)](#)

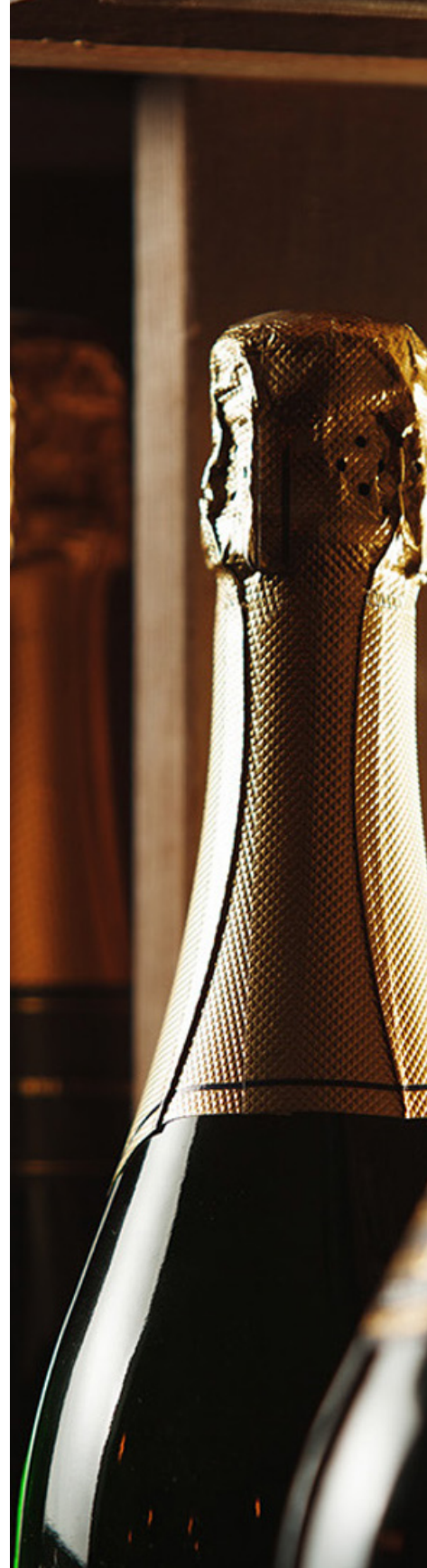
I det här målet användes bolaget Telenets kunders internetanslutningar för att dela filmer från bolaget Mircoms katalog i ett peer-to-peer-nätverk. Skyddet av innehavaren av immateriella rättigheter kan enligt domstolen motivera att användarnas **IP-adresser systematiskt registreras** och att deras namn och postadresser meddelas innehavaren eller en tredje part för att **möjliggöra en skadeståndstalan**. En begäran om information från en innehavare av immateriella rättigheter får dock inte utgöra missbruk utan måste vara motiverad och proportionerlig.

→ **Dom av den 17 juni 2021,**
[M.I.C.M., \(C-597/19\)](#)

En ägare av tapasbarer i Spanien använde tecknet CHAMPANILLO för att beteckna och marknadsföra sina restauranger. I företagets reklam sågs två glas fyllda med en mousserande dryck. Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (CIVC), ett organ som bevakar champagneproducenternas intressen, försökte förbjuda användningen av ordet "champanillo" (som på spanska betyder "liten champagne") med motiveringen att användningen av detta kännetecken utgjorde ett intrång i den skyddade ursprungsbeteckningen "champagne". Domstolen klargjorde produkter som omfattas av en **skyddad ursprungsbeteckning är skyddade mot förbjudna beteenden beträffande såväl varor som tjänster**.

➔ Dom av den 9 september 2021,
Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, (C-783/19)

Skydd av personuppgifter

Domstolen i den digitala världen

[Se videon på YouTube](#)

Europeiska unionen har antagit en lagstiftning som utgör en gedigen, enhetlig bas för skyddet av personuppgifter, oavsett på vilket sätt och i vilket sammanhang uppgifterna samlas in (näthandel, banklån, jobbsökning, myndigheters inhämtande av upplysningar). Reglerna gäller offentliga och privata personer och enheter inom och utanför unionen, inbegripet företag som tillhandahåller varor eller tjänster, exempelvis Facebook eller Amazon, när dessa begär tillgång till eller återanvänder unionsmedborgares personuppgifter.

Under år 2021 uttalade sig domstolen vid flera tillfällen om det ansvar som följer när bland annat nationella myndigheter samlar in och behandlar sådana uppgifter.

.....

Domstolen slog fast att lagstiftning i en medlemsstat som kräver att trafiksäkerhetsmyndigheten ska göra **uppgifter om straffpoäng som förare fått** för trafikförseelser tillgängliga för allmänheten strider mot unionsrätten. Den fann att det inte hade visats att de reglerna var nödvändiga för att förbättra trafiksäkerheten. Målet gällde den **lettiska vägtrafiklagstiftningen**, enligt vilken information om straffpoäng för förare av fordon är tillgänglig för allmänheten och lämnas ut till alla som begär det, utan att personen i fråga behöver visa ett särskilt intresse av att få informationen.

→ [Dom av den 22 juni 2021, Latvijas Republikas Saeima, \(C-439/19\)](#)

Domstolen slog fast att tillgång för brottsbeivrande ändamål till en uppsättning uppgifter om **elektronisk kommunikation** om trafik eller lokalisering, som gör det möjligt att dra exakta slutsatser om användarnas privatliv, endast är tillåten i syfte att **bekämpa allvarlig brottslighet eller förebygga allvarliga hot mot den allmänna säkerheten**. Unionsrätten utgör dessutom hinder mot nationell lagstiftning som ger åklagarmyndigheten behörighet att bevilja offentliga myndigheter tillgång till dylika uppgifter för en brottsutredning.

→ **Dom av den 2 mars 2021**
H.K./Prokuratuur, (C-746/18)

I en dom i ett personuppgiftsskyddsmål som berörde bolaget **Facebook Ireland**, klargjorde domstolen villkoren för utövandet av de **nationella tillsynsmyndigheternas befogenheter** när det gäller gränsöverskridande uppgiftsbehandling och förklarade att en sådan myndighet under vissa förutsättningar kan väcka talan vid en domstol i en medlemsstat om en påstådd överträdelse av bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen (DSF), även om den inte är ansvarig myndighet för behandlingen. Domstolen konstaterade också att eftersom Facebook Ireland **inte informerade internetanvändarna tillräckligt** om insamlingen och användningen av uppgifter om dem, var deras samtycke till behandlingen av deras uppgifter inte giltigt.

→ **Dom av den 15 juni 2021,**
Facebook Ireland m.fl., (C-645/19)

Konsumentskydd

Främjandet av konsumenternas rättigheter, välbefinnande och välbefinnande är grundläggande värden i utvecklingen av unionens politik. Domstolen övervakar tillämpningen av konsumentskyddsreglerna för att se till att konsumenternas hälsa, säkerhet och ekonomiska och rättsliga intressen skyddas, oavsett var de är bosatta, vart de reser eller varifrån de gör sina inköp inom unionen.

.....

Domstolen: garantier för konsumenternas rättigheter i Europeiska unionen

[Se videon på YouTube](#)

Vad gör EU-domstolen för mig?

[Se videon på YouTube](#)

Tribunalen ogiltigförklarade kommissionens beslut om att en ordning som innebär **att pant inte tas ut på vissa dryckesförpackningar** som säljs av tyska gränsbutiker till kunder som är bosatta i Danmark inte utgör statligt stöd. Kommissionen gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att villkoret om statliga medel inte var uppfyllt.

→ [Dom av den 9 juni 2021, Dansk Erhverv/kommissionen, \(T-47/19\)](#)

Vid bearbetning av ekologiska livsmedel som ekologiskt ris och sojadrycker för kalciumberikning förbjöds tillsättning av alger av typen *Lithothamnium calcareum* (lithotamne) av domstolen, som erinrade om att **unionsrätten innehåller strikta regler för tillsättning av mineraler, såsom kalcium, vid produktion av ekologiska livsmedel**. Att tillåta användning av pulver av denna alg som en icke-ekologisk ingrediens av jordbruksursprung skulle i praktiken ge producenterna av dessa livsmedel möjlighet att kringgå dessa regler.

→ [Dom av den 29 april 2021, Natumi GmbH/Land Nordrhein-Westfalen, \(C-815/19\)](#)

Domstolen har slagit fast att **enbart ombokning av ett flyg till en flygplats nära den ursprungliga destinationsflygplatsen inte ger rätt till ett schablonbelopp. Däremot måste flygbolaget** på eget initiativ **erbjuda att betala transferkostnaderna** till den flygplats som var den ursprungligen planerade destinationen eller, i förekommande fall, till en annan närliggande destination som överenskommit med passageraren. För att inte behöva kompensera passagerarna vid en lång försening av en flygning kan lufttrafikföretaget åberopa en extraordinär omständighet som inte påverkar den försenade flygningen utan en tidigare flygning som företaget utför med samma flygplan.

→ Dom av den 22 april 2021,
WZ/Austrian Airlines AG, (C-826/19)

Domstolen har slagit fast att en **strejk** som organiseras av en fackförening för personalen vid ett flygbolag, och som **särskilt syftar till att få till stånd löneökningar, inte utgör en "extraordinär omständighet"** som befriar flygbolaget från skyldigheten att betala kompensation vid inställda eller kraftigt försenade flygningar. Att en sådan strejk, som organiseras i enlighet med de villkor som fastställs i nationell lagstiftning, inte betraktas som en sådan omständighet kränker inte lufttrafikföretagets näringsfrihet eller dess ägande- och förhandlingsrätt.

→ Dom av den 23 mars 2021,
Airhelp Ltd/Scandinavian Airlines System SAS, (C-28/20)

Domstolen har slagit fast att **en medlemsstat i euroområdet kan kräva att dess myndigheter ska ta emot kontantbetalningar**. Medlemsstaten får dock begränsa denna betalningsmöjlighet av hänsyn till allmänintresset, särskilt om kontantbetalning sannolikt skulle medföra en orimlig kostnad för myndigheterna på grund av det mycket stora antalet skattebetalare. Den specificerade också att **skyldigheten att ta emot sedlar kan begränsas av hänsyn till allmänintresset**, om begränsningarna står i proportion till det eftersträfvade allmänintresset, vilket i synnerhet innebär att den betalningsskyldige ska ha möjlighet att använda andra rättsliga medel för att reglera penningfordringar.

→ Dom av den 26 januari 2021,
Johannes Dietrich och Norbert Häring/Hessischer Rundfunk, (C-422/19 och C-423/19)

Domstolen har slagit fast att **ungersk lagstiftning som förbjuder hävning av ett låneavtal i utländsk valuta på grund av att det innehåller ett oskäligt villkor** rörande växelkursdifferensen är förenlig med unionsrätten om lagstiftningen gör det möjligt att återställa den rättsliga och faktiska situation som skulle ha förelegat för konsumenten om det oskäliga villkoret inte hade funnits, även om hävning av avtalet hade varit mer fördelaktigt för konsumenten. Dessutom kan den berörda konsumentens uttryckta vilja inte ges företräde framför bedömningen – vilken ankommer på den nationella domstolen – av huruvida den ungerska nationella lagstiftningen faktiskt återställer konsumentens rättsliga och faktiska situation.

→ **Dom av den 2 september 2021,
OTP Jelzalogbank m.fl., (C-932/19)**

I ett mål där det irländska rederiet Irish Ferries år 2018 var tvunget att ställa in avgångarna under en hel säsong, eftersom man till följd av förseningar i leveransen av ett nytt fartyg inte kunde sätta in ett ersättningsfartyg i trafik, klargjorde domstolen flera bestämmelser om rättigheter för passagerare som reser till sjöss eller på inre vattenvägar (avbokning, kompensation, biljettpris...). Domstolen fann särskilt att **skyldigheten att omlada transporter och betala kompensation när en transporttjänst ställs in är proportionerlig i förhållande till det mål som eftersträvas med den tillämpliga förordningen i denna fråga.**

→ **Dom av den 2 september 2021,
Irish Ferries, (C-570/19)**

Domstolen har avgjort frågan om det så kallade **nolltaxealternativet för internet**. Detta är en kommersiell praxis som innebär att en leverantör av tillträde tillämpar en "nolltaxa" eller en mer fördelaktig taxa på all eller en del av datatrafiken i samband med en specifik tillämpning eller kategori av tillämpningar som erbjuds av partner till nämnda leverantör av tillträde. Domstolen fann att sådana taxealternativ strider mot förordningen om en öppen internetanslutning, liksom begränsningar av bandbredd, delning av anslutningar eller roaminganvändning, på grund av aktiveringen av ett sådant alternativ.

→ **Dom av den 2 september 2021,
Vodafone och Telekom Deutschland, (C-854/19 m.fl.)**

Familjerätt

Europeiska unionen fastställer gemensamma familjerättsliga regler så att unionsmedborgarna inte hindras från att utöva sina rättigheter på grund av att de bor i olika medlemsstater i unionen eller har flyttat från en medlemsstat till en annan under sin livstid.

Bestämmelserna om gränsöverskridande tvister mellan barn och föräldrar finns i Bryssel IIa-förordningen, som är hörnstenen i det rättsliga samarbetet inom unionen i äktenskapsmål och frågor om föräldraansvar.

.....

Domstolen avgjorde ett mål om **internationellt bortförande av barn** som gällde en begäran om att återföra ett iranskt pars barn som förts till Finland från Sverige. Domstolen fann att **det inte kan utgöra ett olagligt avlägsnande (eller ett olagligt återvändande) när en förälder utan den andra förälderns tillstånd har flyttat barnet** från den stat där barnet har sin vanliga vistelseort till en annan medlemsstat i unionen, efter det att den behöriga immigrationsmyndigheten i bosättningsstaten ansett att **det är i den andra medlemsstaten som asylansökningarna** för barnet och föräldern i fråga **bör prövas**.

→ Dom av den 2 augusti 2021, A, (C-262/21)

Domstolen fick ta ställning till ett fall med ett underårigt barn som är unionsmedborgare och vars födelseattest, som upprättats av värdmedlemsstaten, anger **två personer av samma kön som föräldrar**. Den slog fast att den medlemsstat där barnet är medborgare är skyldig att utfärda ett identitetskort eller pass till barnet utan att kräva att dess nationella myndigheter först upprättar en födelseattest. Den medlemsstaten är även skyldig att erkänna den handling som upprättats i den mottagande medlemsstaten och som gör det möjligt **för nämnda barn att, tillsammans med var och en av dessa två personer, utöva sin rätt att fritt röra sig mellan och uppehålla sig i medlemsstaterna.**

➔ Dom av den 14 december 2021,
Stolichna obshtina, rayon "Pancharevo", (C-490/20)

Social trygghet

EU:s regler syftar till att samordna de nationella socialförsäkringssystemen, för att se till att personer som flyttar till en annan medlemsstat inte förlorar sitt socialförsäkringsskydd (till exempel pensionsrättigheter och hälsovård) och att de alltid vet vilka nationella bestämmelser de omfattas av. Med andra ord får ingen person som utövar sin rätt till fri rörlighet i Europa förfördelas jämfört med en person som alltid har bott och arbetat i en enda medlemsstat. Inom denna ram av regler och principer söker domstolen garantera unionsmedborgarnas sociala trygghet, samtidigt som den vill förena detta med skydd för värdmedlemsstatens offentliga finanser.

.....

I ett mål om medborgarskap och anslutning till ett **nationellt socialförsäkringssystem** erkände domstolen att unionsmedborgare som är ekonomiskt inaktiva och bosatta i en annan medlemsstat än sin ursprungsmedlemsstat har rätt att ansluta sig till det offentliga sjukförsäkringssystemet i värdmedlemsstaten. Detta behöver dock inte vara kostnadsfritt.

➔ Dom av den 15 juli 2021,
A (Offentlig hälso- och sjukvård), (C-535/19)

I samband med Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen infördes i Förenade kungarikets lagstiftning ett nytt system för unionsmedborgare där beviljandet av uppehållsrätt inte är behovsprövat. I gengäld fråntogs unionsmedborgarna sociala förmåner kallade "universalbidrag". Domstolen fann att denna lagstiftning är förenlig med principen om likabehandling, som garanteras av unionsrätten. De behöriga nationella myndigheterna måste dock kontrollera **att en vägran att bevilja sådana sociala förmåner inte utsätter unionsmedborgaren och hans eller hennes barn för en risk för kränkning av deras grundläggande rättigheter**, särskilt rätten till respekt för den mänskliga värdigheten.

→ Dom av den 15 juli 2021,
The Department for Communities in Northern Ireland, (C-709/20)

Domstolen förtydligade de kriterier som ska beaktas vid bedömningen av om ett **bemanningsföretag** i allmänhet bedriver "annan omfattande verksamhet än rent intern administrativ verksamhet" i den medlemsstat där det är etablerat. För att ett bemanningsföretag ska anses "normalt bedriva sin verksamhet" i en medlemsstat måste enligt domstolen en betydande del av dess verksamhet bestående av uthyrning av arbetstagare vara riktad till kundföretag som är etablerade och verksamma i denna medlemsstat. Det räcker inte att ett bemanningsföretag bedriver urvals- och rekryteringsverksamhet i den medlemsstat där det är etablerat för att det ska anses bedriva "betydande verksamhet" i den medlemsstaten.

→ Dom av den 3 juni 2021,
Team Power Europe, (C-784/19)

Likabehandling

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna slår fast att alla individer är lika inför lagen som människor, arbetstagare, medborgare eller parter i rättsliga förfaranden. Särskilt direktiv 2000/78 ger en allmän ram för likabehandling i arbetslivet och skydd mot diskriminering med religion eller övertygelse, ålder, funktionsnedsättning eller sexuell läggning som diskrimineringsgrund på dessa områden. Domstolen har avgjort flera mål som rör påstådda fall av direkt eller indirekt diskriminering och har betonat respekten för principen om proportionalitet mellan det mål som eftersträvas med reglerna i fråga och principen om likabehandling.

.....

I juli 2021 slog domstolen fast att en medlemsstats lagstiftning som utesluter att en kriminalvårdare kan behålla sin tjänst om dennes hörsel inte når vissa miniminivåer, utan att ge utrymme för att bedöma om denne kan utföra sina arbetsuppgifter, strider mot unionsrätten. Enligt domstolen är denna lagstiftning **direkt diskriminering med funktionsnedsättning som diskrimineringsgrund**.

→ Dom av den 15 juli 2021, Tartu Vangla, (C-795/19)

Två fall gällde kvinnliga anställda med muslimsk tro som valt att bära en **religiös huvudduk på arbetsplatsen**. Enligt domstolen **kan arbetsgivarens förbud** mot att bära någon synlig form av uttryck för politiska, filosofiska eller religiösa övertygelser på arbetsplatsen **vara motiverat** av ett verkligt behov för arbetsgivaren att presentera sig på ett neutralt sätt för kunderna eller för att förebygga sociala konflikter. När de nationella domstolarna gör avvägningar mellan de rättigheter som står på spel kan de dock ta hänsyn till den särskilda situationen i den egna medlemsstaten och till mer långtgående nationella bestämmelser om skydd av religionsfriheten.

→ Dom av den 15 juli 2021, WABE och MH Müller Handel, (C-804/18 och C-341/19)

Statligt stöd och COVID-19

I juni 2020 anmälde **Portugal** ett statligt stöd till kommissionen. Stödet var till förmån för flygbolaget Transportes Aereos Portugueses SGPS SA, som är moderbolag och aktieägare till 100 procent av **TAP Air Portugal**. Stödet bestod i ett lån på högst 1,2 miljarder euro. Domstolen ogiltigförklarade kommissionens beslut att förklara stödet förenligt med den inre marknaden i samband med covid-19-pandemin, eftersom beslutet inte var tillräckligt motiverat. Till följd av samma bakgrund sköts dock verkningarna av ogiltigförklaringen upp tills kommissionen antar ett nytt beslut.

→ Dom av den 19 maj 2021,
Ryanair DAC/kommissionen (TAP - covid-19), (T-465/20)

I april 2020 anmälde **Tyskland** ett stöd till kommissionen. Det rörde sig om ett individuellt stöd till flygbolaget **Condor Flugdienst** GmbH i form av två lån på 550 miljoner euro, garanterade av staten och med subventionerad ränta. Tribunalen ogiltigförklarade kommissionens beslut att godkänna stödet på grund av bristande motivering. På grund av det ekonomiska och sociala sammanhanget, präglat av covid-19-pandemin, sköt tribunalen emellertid upp verkningarna av ogiltigförklaringen till dess att kommissionen antar ett nytt beslut.

→ Dom av den 9 juni 2021,
Ryanair/kommissionen (Condor - covid-19), (T-665/20)

Tribunalen fastställde att den statliga stödordning som **Sverige** infört i form av **lånegarantier till förmån för flygbolag med svensk operativ licens** för att avhjälpa de allvarliga störningar som uppstått i medlemsstatens ekonomi under covid-19-pandemin är förenlig med unionsrätten. Ordningen omfattar flygbolag som den 1 januari 2020 innehade licens för att bedriva kommersiell lufttrafik, med undantag för flygbolag som huvudsakligen utför icke-reguljära passagerarflygningar.

→ Dom av den 17 februari 2021,
Ryanair DAC/kommissionen, (T-638/20)

Tribunalen godkände den statliga stödordning som **Frankrike** infört i form av ett **moratorium för betalning av skatter** till förmån för företag med fransk licens. Denna stödordning, som avser skatt på civil luftfart och solidaritetsskatt på flygbiljetter som ska betalas månadsvis under perioden mars–december 2020, ansågs av tribunalen vara lämplig för att avhjälpa den ekonomiska skada som orsakats av covid-19-pandemin och utgör därför inte diskriminering som strider mot unionsrätten.

→ **Dom av den 17 februari 2021,**
Ryanair DAC/kommissionen, (T-259/20)

Tribunalen godkände det stöd, i form av två revolverande kreditlinjer på högst 1,5 miljarder SEK vardera, som **Sverige** och **Danmark** tillhandahållit bolaget **SAS** för att kompensera för skadan till följd av att dess flygningar ställts in eller fått läggas om till följd av de reserestriktioner som införts med anledning av covid-19-pandemin. Tribunalen fann att då SAS har en väsentligt större marknadsandel än sin närmaste konkurrent i respektive medlemsstat, utgjorde stödåtgärderna inte olaglig diskriminering.

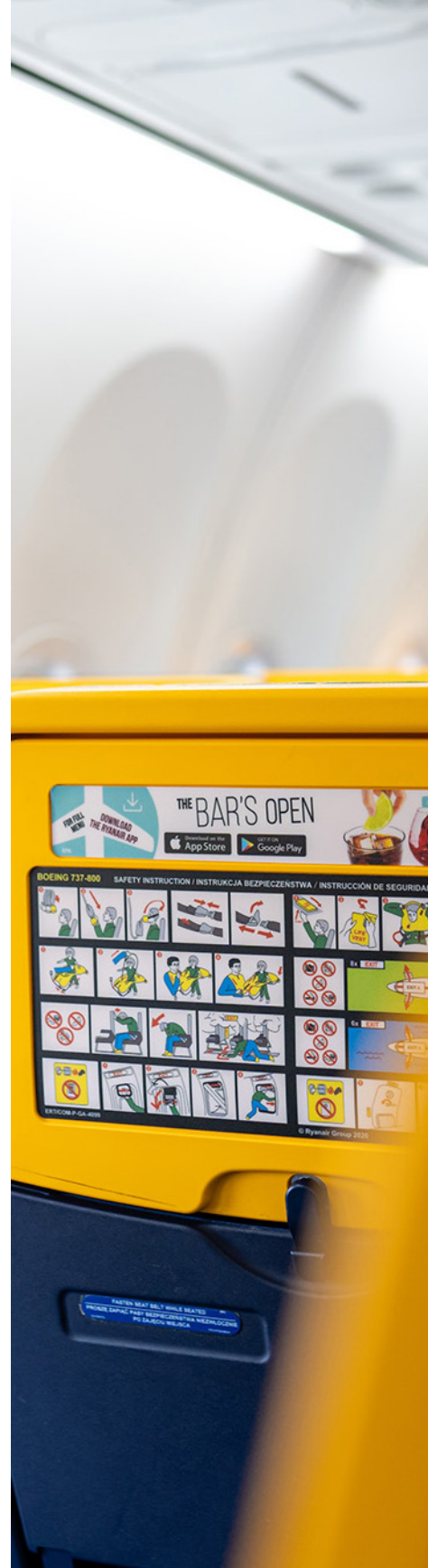
→ **Domar av den 14 april 2021,**
Ryanair DAC/kommissionen, (T-378/20 och T-379/20)

Tribunalen fann att den garanti som **Finland** gett flygbolaget **Finnair** i syfte att bistå företaget att täcka dess behov av rörelsekapital med anledning av covid-19-pandemin genom ett lån på 600 miljoner euro från en pensionsfond är förenlig med unionsrätten. Garantin var nödvändig eftersom Finnair riskerade att gå i konkurs på grund av den plötsliga nedgången i verksamheten och oförmågan att täcka sina likviditetsbehov på kreditmarknaderna.

→ **Dom av den 14 april 2021,**
Ryanair DAC/kommissionen, (T-388/20)

Tribunalen bekräftade kommissionens beslut att godkänna den stödfond som **Spanien** upprättat för att säkerställa betalningsförmågan för icke-finansiella företag med huvudsaklig verksamhet i Spanien och med systemisk eller strategisk betydelse för den nationella ekonomin, vilka haft tillfälliga svårigheter till följd av covid-19-pandemin. Den betonade att åtgärden i fråga, avsedd att användas för rekapitaliseringsåtgärder och med en budget på 10 miljarder euro, förvisso utgör en statlig stödordning, men att den är proportionerlig och icke-diskriminerande.

→ **Dom av den 19 maj 2021,**
Ryanair DAC/kommissionen, (T-628/20)

Statligt stöd

För att undersöka om subventioner som medlemsstaterna beviljar ekonomiska aktörer är förenliga med unionsrätten kan det krävas en komplex, fördjupad bedömning av de omständigheter som föranlett de offentliga myndigheterna att ingripa i konkurrensen. Under år 2021 granskade domstolen och tribunalen, i ett antal mål med betydande ekonomiska konsekvenser, kommissionens bedömning av dessa nationella åtgärder, i dess egenskap av garant för att unionsbestämmelserna om statligt stöd följs.

.....

Nürburgring ligger i Tyskland och består bland annat av en racingbana och en nöjespark. Efter det att ägarna, som var offentligrättsliga organ, hamnat på obestånd såldes komplexet till ett privat företag. Även om andra ekonomiska aktörer hävdade att försäljningen skedde under marknadspriset och på ett diskriminerande sätt, beslutade kommissionen att inte inleda ett formellt granskningsförfarande. Efter **överklaganden** ogiltigförklarade domstolen kommissionens beslut och upphävde tribunalens dom som bekräftade det beslutet och **ålade kommissionen att på nytt undersöka om försäljningen av Nürburgring utgjorde statligt stöd**.

→ Dom av den 2 september 2021,
[*Ja zum Nürburgring m.fl./kommissionen, \(C-647/19 P m.fl.\)*](#)

Kommissionen hade i flera beslut konstaterat att en skiljedom i vilken det fastställdes att ett påstått förmånligt elpris för den grekiska aluminiumproducenten **Mytilinaios** som skulle betalas till DEI (en grekisk elproducent och elleverantör) i själva verket inte innebar att en fördel beviljades. Tribunalen ogiltigförklarade dessa beslut, eftersom den ansåg att kommissionen på ett omsorgsfullt, tillräckligt och fullständigt sätt borde ha undersökt om skiljedomen medförde en fördel för Mytilinaios och därvidlag gjort komplexa ekonomiska och tekniska bedömningar.

→ Dom av den 22 september 2021,
[*DEI/kommissionen, \(T-639/14 m.fl.\)*](#)

Ett fiskekooperativ och ett antal fiskeföretag väckte talan mot kommissionens beslut att inte invända mot stöd till byggandet av de första **vindkraftparkerna till havs i Frankrike**. Tribunalen konstaterade att dessa personer inte hade rätt att väcka talan, eftersom de för det första inte konkurrerade med dem som drev vindkraftverken och för det andra inte hade visat att det aktuella stödet skulle kunna få konkreta konsekvenser för deras situation.

➔ Dom av den 15 september 2021,
CAPA m.fl./kommissionen, (T-777/19)

Socialrätt

EU-domstolen på arbetsplatsen: skydd för arbetstagarnas rättigheter

[Se videon på YouTube](#)

År 2021 uppmanades domstolen att tolka unionsrätten på det socialpolitiska området, bland annat beträffande arbetsvillkor och socialt skydd för arbetstagare. Unionslagstiftaren har fastställt minimiregler i detta avseende som medlemsstaterna måste respektera. När det gäller arbetstidens förläggning fastställer unionsrätten minimikrav för hälsa och säkerhet och ger arbetstagarna vissa minimirättigheter vad gäller viloperioder. För att säkerställa en balans mellan yrkes-, privat- och familjeliv finns det också bestämmelser om föräldraledighet. Slutligen organiserar unionsrätten samordningen av de sociala trygghetssystemen i syfte att säkerställa genomförandet av principen om likabehandling av alla arbetstagare i unionen. Slutligen har domstolen anmodats att klargöra villkoren för tillträde till nationella förmåner för arbetstagare från tredjeländer.

.....

Efter det att EU-domstolen tillfrågats av en rumänsk domstol om **tolkningen av arbetstidsdirektivet** analyserade den situationen för experter anställda av Academia de Studii Economice din București (ASE) enligt ett antal anställningsavtal och som vissa dagar arbetade både åtta timmar som grundläggande arbetstid och de timmar som lades ned på ett eller flera andra projekt. Domstolen slog fast att när en arbetstagare har ingått flera anställningsavtal med samma arbetsgivare **ska den minsta dygnsvilan tillämpas på avtalen som helhet** och inte på vart och ett av avtalen för sig.

➔ Dom av den 17 mars 2021, Academia de Studii Economice din București/Organismul Intermediar pentru Programul Operațional Capital Uman – Ministerul Educației Naționale, (C-585/19)

I en tvist mellan en före detta underofficer i den slovenska armén och försvarsministeriet om ersättningen för hans vakttjänst klargjorde domstolen i vilka fall **arbetstidsdirektivet** inte är tillämpligt på **verksamhet som utförs av militär personal**. Det sistnämnda hindrar inte att en tjänstgöringsperiod under vilken en soldat är skyldig att stanna kvar i den kasern där han är stationerad, utan att utföra något egentligt arbete, ersätts på ett annat sätt än en tjänstgöringsperiod under vilken han utför ett egentligt arbete.

→ **Dom av den 15 juli 2021**
Ministrstvo za obrambo, (C-742/19)

I ett mål om begäran om förhandsavgörande från en luxemburgsk domstol, tolkade EU-domstolen **direktivet om genomförande av det ändrade ramavtalet om föräldraledighet**. Den konstaterade **att en medlemsstat inte kan göra rätten till föräldraledighet beroende av att föräldern hade en anställning vid tidpunkten för barnets födelse eller adoption**. Medlemsstaten får dock kräva att föräldern har varit oavbrutet anställd under en period av minst tolv månader omedelbart före föräldraledighetens början.

→ **Dom av den 25 februari 2021,**
XI/Caisse pour l'avenir des enfants, (C-129/20)

I **Italien** nekades flera **tredjelandsmedborgare med kombinerat arbetstillstånd**, som beviljats enligt nationell lagstiftning som genomförde ett unionsdirektiv, födelsebidrag och moderskapsbidrag med motiveringen att de inte hade ställning som varaktigt bosatta. Domstolen, som Corte costituzionale (Italiens författningsdomstol) hade vänt sig till, slog fast att dessa tredjelandsmedborgare hade rätt till dessa ersättningar, såsom de föreskrivs i den italienska lagstiftningen.

→ **Dom av den 2 september 2021,**
O.D. m.fl./Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), (C-350/20)

Bankunionen

Bankunionen är en viktig del av unionens ekonomiska och monetära union, som skapades som ett svar på finanskrisen år 2008 och den efterföljande statsskuldskrisen i euroområdet. Syftet med bankunionen är att se till att banksektorn i euroområdet, och Europeiska unionen i stort, är stabil, säker och sund, vilket bidrar till den övergripande finansiella stabiliteten, att bankerna kan stå emot finansiella kriser och att bankkonkurser kan lösas utan att EU:s skattebetalare får betala och med minimal inverkan på EU:s ekonomi. Medlemsstaterna i euroområdet ingår i bankunionen, och de medlemsstater som inte ingår i bankunionen kan delta i den genom ett nära samarbete med Europeiska centralbanken. EG-domstolen och tribunalen får regelbundet pröva frågor som rör bankunionen.

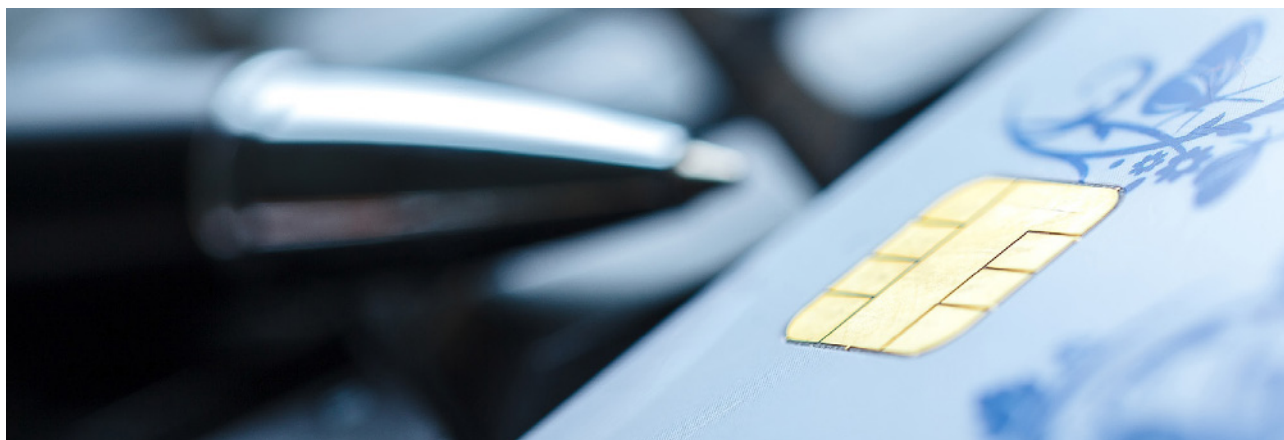
.....

I juni 2018 anklagade den lettiska åklagarmyndigheten chefen för Lettlands centralbank för olika korruptionsbrott. Centralbankschefen var i denna egenskap också medlem av Europeiska centralbankens allmänna råd och ECB-rådet. Med tanke på denna särskilda omständighet frågade sig den lettiska domstol som prövade målet om personen i fråga kunde åtnjuta immunitet enligt protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier, som ger tjänstemän och andra anställda i unionen immunitet mot rättsliga förfaranden vad avser alla handlingar som de har begått i sin tjänsteutövning. Domstolen har slagit fast att immunitet inte gäller om en straffrättslig myndighet finner att en centralbankschef i en medlemsstat uppenbarligen inte har agerat i tjänsten. **Bedrägeri, korruption och penningtvätt begås inte av en centralbankschef i dennes tjänsteutövning.**

→ **Dom av den 30 november 2021**
LG Ġenerālprokuratūra, (C-3/20)

Europeiska bankmyndigheten (EBA) utfärdade år 2016 **riktlinjer om processer för produktgodkännande i fråga om bankprodukter för konsumenter**. Den 8 september 2017 offentliggjorde Autorité de contrôle prudentiel et de résolution (Tillsyns- och resolutionsmyndigheten, Frankrike) på sin webbplats ett meddelande i vilket den dels förklarade att den följer dessa riktlinjer, dels preciserade att dessa riktlinjer är tillämpliga på samtliga finansiella institut som står under dess tillsyn. Fédération bancaire française (det franska bankförbundet) begärde att Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen Frankrike) skulle ogiltigförklara meddelandet, eftersom EBA inte hade behörighet att utfärda sådana riktlinjer. Conseil d'État begärde ett förhandsavgörande från domstolen om vilka rättsmedel som står till buds för att kontrollera lagligheten av de omtvistade riktlinjerna och om giltigheten av dessa riktlinjer. Domstolen konstaterade att förfarandet med förhandsavgöranden kan användas för att granska riktlinjernas giltighet och att riktlinjerna är giltiga i detta fall.

→ Dom av den 15 juli 2021,
FBF, (C-911/19)

Restriktiva åtgärder och utrikespolitik

Restriktiva åtgärder eller "sanktioner" är ett viktigt instrument i EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp). De används som en del av ett integrerat, omfattande åtgärdspaket, som även inkluderar politisk dialog. Unionen använder dem bland annat för att skydda unionens värderingar, grundläggande intressen och säkerhet samt för att förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten. Sanktioner syftar till att åstadkomma en förändring av politik eller beteende hos de personer eller enheter som är föremål för sanktionerna, i syfte att främja målen för Gusp.

.....

De "sekundära sanktionerna" bygger på den amerikanska regeringens förmåga att använda sitt finansiella systems överlägsenhet för att tvinga utländska enheter att avstå från att göra lagliga transaktioner med de sanktionerade personerna. Unionslagstiftningen förbjuder dessa enheter att följa dessa sanktioner utan tillstånd från Europeiska kommissionen, när åsidosättande av utländska lagar allvarligt skulle skada enheternas intressen. Deutsche Telekom hade ensidigt sagt upp sina tjänsteavtal med den tyska filialen till den statsägda iranska banken Melli, utan att ange några skäl och utan kommissionens godkännande. Domstolen slog fast att **förbudet enligt unionsrätten mot att följa sekundära sanktioner mot Iran beslutade av Förenta staterna kan åberopas i en civilprocess**, även om det inte finns någon specifik kallelse eller instruktion från en amerikansk myndighet. Den tyska domstol där den iranska banken väckt talan måste då väga det mål som eftersträvas med detta förbud mot sannolikheten för och omfattningen av de ekonomiska förluster som Deutsche Telekom skulle kunna lida om företaget inte kunde avsluta sina affärsförbindelser med denna bank.

→ Dom av den 21 december 2021,
Bank Melli Iran, (C-124/20)

Mot bakgrund av den försämrade situationen när det gäller mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och demokrati antog Europeiska unionens råd år 2017 en förordning om införande av **restriktiva åtgärder mot Venezuela**. Venezuela begärde då att tribunalen skulle ogiltigförklara dessa åtgärder. Tribunalen fann dock att Venezuela inte hade rätt att väcka talan mot en sådan förordning. Domstolen fann tvärtom, efter överklagande, att **den staten visst hade rätt att väcka talan mot en förordning som innehåller restriktiva åtgärder mot den** och har därför återförvisat målet till tribunalen för att tribunalen ska kunna avgöra om talan om ogiltigförklaring är berättigad i sak.

→ Dom av den 22 juni 2021,
Venezuela/rådet, (C-872/19)

Det europeiska straffrättsliga området

Det europeiska straffrättsliga området är uppbyggt kring flera axlar: ömsesidigt erkännande av domstolsavgöranden, tillnärmning av medlemsstaternas straffrätt, inrättande av integrerade samarbetsorgan och slutligen förstärkning av det internationella samarbetet på området. Målsättningen att Europeiska unionen ska bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa har lett till att utlämning mellan medlemsstaterna har avskaffats och ersatts med ett system med överlämnande mellan rättsliga myndigheter. Den europeiska arresteringsordern är det första konkreta uttrycket för principen om ömsesidigt erkännande på straffrättens område. Denna princip är hörnstenen för det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna. En europeisk arresteringsorder är ett rättsligt beslut i en medlemsstat om gripande och överlämnande av en eftersökt person i en annan medlemsstat i syfte att lagföra denne för brott eller verkställa ett straff eller en frihetsberövande säkerhetsåtgärd. Beslut om verkställighet av en europeisk arresteringsorder måste vara underkastad tillräckliga kontroller på nationell nivå, och det kan uppkomma tolkningssvårigheter som leder till att man vänder sig till domstolen för att lösa dessa svårigheter.

.....

I ett mål om verkställighet i Irland av en europeisk arresteringsorder som utfärdats av Förenade kungariket före dess utträde ur Europeiska unionen slog domstolen fast att bestämmelserna om europeisk arresteringsorder för Förenade kungariket i utträdesavtalet och bestämmelserna om den nya överlämnandemekanismen i handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och denna tredjestat är bindande för Irland. Införandet av dessa bestämmelser i nämnda avtal motiverade inte att det lades till en rättslig grund avseende området med frihet, säkerhet och rättvisa för att avtalet skulle ingås, med följd att dessa bestämmelser inte förutsatte att Irland kunde välja att omfattas av dem eller inte.

➔ Dom av den 16 november 2021,
Governor of Cloverhill Prison m.fl., (C-479/21 PPU)

B | Nyckeltal för den dömande verksamheten

Domstolen

Domstolen kan huvudsakligen pröva följande typer av mål:

- **Begäran om förhandsavgörande**, när en nationell domstol är osäker på hur en av unionens rättsakter ska tolkas eller om rättsakten är giltig. Den nationella domstolen vilandeförklarar i ett sådant fall det nationella målet och ställer en fråga till EU-domstolen, som uttalar sig om hur de aktuella bestämmelserna ska tolkas eller om deras giltighet. Med hjälp av EU-domstolens svar kan den nationella domstolen sedan avgöra det nationella målet. I mål som kräver ett svar inom mycket kort tid (till exempel i fråga om asyl, gränskontroll, bortförande av barn och liknande) används ett **förfarande för brådskande mål om förhandsavgörande (PPU)**.
- **Överklagande** av avgöranden som meddelats av tribunalen. Genom detta rättsmedel har domstolen möjlighet att upphäva tribunalens avgörande.
- **Direkt talan**, som huvudsakligen syftar till att
 - få en unionsrättsakt ogiltigförklarad (**talan om ogiltigförklaring**) eller att
 - få fastställt att en medlemsstat har åsidosatt unionsrätten (**talan om fördragsbrott**). Om medlemsstaten inte följer domen i vilken fördragsbrottet fastställs kan domstolen efter en andra talan, en så kallad talan om **dubbelt fördragsbrott**, besluta om ekonomiska påföljder för medlemsstaten.
- Begäran om **yttrande** för att få klargjort huruvida ett avtal som unionen avser att ingå med ett tredjeland eller en internationell organisation är förenligt med fördragen. En sådan begäran får framställas av en medlemsstat eller av en EU-institution (parlamentet, rådet eller kommissionen).

838

anhängiggjorda mål

Begäran om
förhandsavgörande

567

varav 9 PPU-mål

Medlemsstater som
oftast framställer
begäran om
förhandsavgörande:

Tyskland	106
Bulgarien	58
Italien	46
Rumänien	38
Österrike	37

Direkt talan

29

mål, varav

22

mål om
fördragsbrott och

1

mål om "dubbelt
fördragsbrott"

232

överklaganden av
tribunalens avgöranden

12

ansökningar
om rättshjälp

En part som inte har
möjlighet att bära
kostnaderna för
förfarandet kan ansöka
om rättshjälp.

772

avgjorda mål

**Begäran om
förhandsavgörande**

547

varav 9 PPU-mål

30

mål om

direkt talan

30

(fastställda fördragsbrott
mot 11 medlemsstater)

183

**överklaganden
av tribunalens
avgöranden**

varav

23

mål där tribunalens
avgörande upphävdes

1

yttrande

Genomsnittlig
handläggningstid:

16,6

 månader

3,7

månader
Genomsnittlig tid
för brådskanie
förhandsavgöranden

1 113

Pågående mål
den 31 december
2021

Huvudsakliga ämnesområden:

Beskattning	80
Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa	136
Fri rörlighet, etableringsfrihet och inre marknaden	77
Immateriell och industriell äganderätt	49
Jordbruk	24
Konsumentskydd	63
Miljö	45
Socialrätt	64
Statligt stöd och konkurrens	115
Transporter	61
Tullunionen	17

Domstolens ledamöter

Domstolen är sammansatt av 27 domare och 11 generaladvokater.

Domarna och generaladvokaterna utses av medlemsstaternas regeringar i samförstånd efter hörande av en kommitté som ska avge yttrande om kandidaternas lämplighet att utöva dessa ämbeten. Mandattiden är sex år och den kan förnyas.

De ska utses bland personer vilkas oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av de högsta domarämbetena i hemlandet eller som besitter allmänt erkända kvalifikationer.

K. Lenaerts
Ordförande

L. Bay Larsen
Vice ordförande

A. Arabadjiev
Ordförande på första
avdelningen

A. Prechal
Ordförande på andra
avdelningen

K. Jürimäe
Ordförande på tredje
avdelningen

C. Lycourgos
Ordförande på fjärde
avdelningen

E. Regan
Ordförande på femte
avdelningen

M. Szpunar
Förste
generaladvokat

S. Rodin
Ordförande på
nionde avdelningen

I. Jarukaitis
Ordförande på tionde
avdelningen

N. Jääskinen
Ordförande på
åttonde avdelningen

I. Ziemele
Ordförande på sjätte
avdelningen

J. Passer
Ordförande på
sjunde avdelningen

J. Kokott
Generaladvokat

M. Ilešič
Domare

J.-C. Bonichot
Domare

T. von Danwitz
Domare

M. Safjan
Domare

F. Biltgen
Domare

**M. Campos
Sánchez-Bordona**
Generaladvokat

P. G. Xuereb
Domare

**N. J. Cardoso da
Silva Piçarra**
Domare

L. S. Rossi
Domare

G. Pitruzzella
Generalavokat

P. Pikamäe
Generaladvokat

A. Kumin
Domare

N. Wahl
Domare

**J. Richard
de la Tour**
Generaladvokat

A. Rantos
Generaladvokat

D. Gratsias
Domare

**M. L. Arastey
Sahún**
Domare

A. M. Collins
Generaladvokat

M. Gavalec
Domare

N. Emiliou
Generaladvokat

Z. Csehi
Domare

**O. Spineanu-
Matei**
Domare

T. Čapeta
Generaladvokat

L. Medina
Generaladvokat

A. Calot Escobar
Justitiesekreterare

Domstolens sammansättning

(Protokollär ordning den 31 december 2021)

Första raden, från vänster till höger:

Generaladvokat M. Szpunar, avdelningsordförandena C. Lycourgos och A. Prechal, vice ordförande L. Bay Larsen, ordförande K. Lenaerts, avdelningsordförandena A. Arabadjiev, K. Jürimäe, E. Regan och S. Rodin

Andra raden, från vänster till höger:

Domarna T. von Danwitz och M. Ilešič, avdelningsordförandena J. Passer, N. Jääskinen, I. Jarukaitis och I. Ziemele, generaladvokat J. Kokott, domare J.-C. Bonichot

Tredje raden, från vänster till höger:

Generaladvokat P. Pikamäe, domarna L.S. Rossi, P.G. Xuereb, F. Biltgen och M. Safjan, generaladvokat M. Campos Sánchez-Bordona, domare N.J. Piçarra, generaladvokat G. Pitruzzella

Fjärde raden, från vänster till höger:

Domare M.L. Arastey Sahún, generaladvokat A. Rantos, domarna N. Wahl och A. Kumin, generaladvokat J. Richard de la Tour, domare D. Gratsias, generaladvokat A.M. Collins

Femte raden, från vänster till höger:

Generaladvokat L. Medina, domare O. Spineanu-Matei, generaladvokat N. Emiliou, domarna M. Gavalec och Z. Csehi, generaladvokat T. Čapeta, justitiesekreterare A. Calot Escobar

Tribunalen

Tribunalen kan, i första instans, pröva mål där **fysiska personer eller juridiska personer (bolag, föreningar m.m.)** eller **medlemsstater** väcker direkt talan mot rättsakter antagna av Europeiska unionens institutioner, organ eller byråer. Tribunalen kan även avgöra mål om ersättning för skada som institutionerna eller deras anställda orsakat. En stor del av tvisterna är att ekonomisk art: immateriella rättigheter (varumärken, gemenskapsformgivningar), konkurrens, statligt stöd och tillsyn över bank- och finanssektorn.

Tribunalen är även behörig att pröva tvister mellan Europeiska unionen och dess anställda.

Tribunalens avgöranden kan överklagas till domstolen, som då endast prövar rättsfrågor. I mål där frågan redan har prövats i två instanser (först av en oberoende överklagandenämnd och därefter av tribunalen) meddelar domstolen prövningstillstånd till överklagandet endast om det aktualiserar en fråga som är av vikt för enhetligheten eller konsekvensen i EU-rätten eller dennas utveckling.

882

inkomna mål

785

mål om direkt talan

varav

80

mål om statligt stöd och konkurrens (inbegripet 4 mål där talan väckts av en medlemsstat)

308

mål om intellektuell och industriell äganderätt

81

personalmål

316

andra mål om direkt talan (inbegripet 11 mål där talan väckts av en medlemsstat)

70

ansökningar om rättshjälp

En part som inte har möjlighet att bära kostnaderna för förfarandet kan ansöka om rättshjälp.

951

avgjorda mål

836

mål om direkt
talan, varav

81

om statligt stöd och konkurrens

307

om immateriell och
industriell äganderätt

128

personalmål

320

andra mål om
direkt talan

Genomsnittlig
handläggningstid

17,3

 månader

29 %

Andel avgöranden från
tribunalen som överklagats
till domstolen

1 428

pågående mål

(per den 31
december 2021)

Huvudsakliga ämnesområden

Ekonomisk och monetär politik	179
Immateriell och industriell äganderätt	320
Jordbruk	23
Konkurrens	96
Miljö	16
Offentlig upphandling	25
Restriktiva åtgärder	51
Statligt stöd	273
Tillgång till handlingar	44
Tjänsteföreskrifterna för EU-tjänstemän	133

Tribunalens ledamöter

Sedan den 1 september 2019 består tribunalen av två domare från varje medlemsstat. Domarna utnämns av medlemsstaterna i samförstånd för en tid av sex år och de kan utnämnas på nytt. Domarna väljer bland sig ordförande och vice ordförande för en tid av tre år. Ordföranden och vice ordföranden kan återväljas. Domarna fullgör sitt uppdrag på ett fullständigt opartiskt och oberoende sätt.

M. van der Woude
Ordförande

S. Papasavvas
Vice ordförande

H. Kanninen
Avdelningsordförande

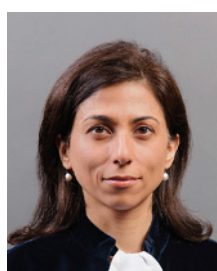
V. Tomljenović
Avdelningsordförande

S. Gervasoni
Avdelningsordförande

D. Spielmann
Avdelningsordförande

A. Marcoulli
Avdelningsordförande

R. da Silva Passos
Avdelningsordförande

J. Svenningsen
Avdelningsordförande

M. J. Costeira
Avdelningsordförande

A. Kornezov
Avdelningsordförande

G. De Baere
Avdelningsordförande

M. Jaeger
Domare

S. Frimodt Nielsen
Domare

J. Schwarcz
Domare

M. Kancheva
Domare

E. Buttigieg
Domare

V. Kreuschitz
Domare

L. Madise
Domare

C. Iliopoulos
Domare

V. Valančius
Domare

N. Półtorak
Domare

F. Schalin
Domare

I. Reine
Domare

R. Barents
Domare

P. Nihoul
Domare

U. Öberg
Domare

**K. Kowalik-
Bańczyk**
Domare

C. Mac Eochaidh
Domare

R. Frendo
Domare

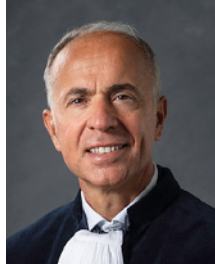
T. Pynnä
Domare

L. Truchot
Domare

J. Laitenberger
Domare

R. Mastroianni
Domare

**J. Martín y Pérez
de Nanclares**
Domare

O. Porchia
Domare

G. Hesse
Domare

**M. Sampol
Pucurull**
Domare

M. Stancu
Domare

**P. Škvařilová-
Pelzl**
Domare

I. Nõmm
Domare

G. Steinfatt
Domare

R. Norkus
Domare

T. Perišin
Domare

D. Petrlík
Domare

M. Brkan
Domare

P. Zilgalvis
Domare

K. A. Kecsmár
Domare

I. Gâlea
Domare

E. Coulon
Justitiesekreterare

3

**Att följa institutionen
in i en ny fas i dess historia**

A | Inledning av domstolens justitiesekreterare

Domstolens justitiesekreterare, tillika institutionens generalsekreterare, är chef för domstolens administrativa avdelningar under ordförandens överinseende.

År 2021 var för institutionens avdelningar ett år för konsolidering av de nya metoder som infördes år 2020 i syfte att säkerställa en kontinuerlig, kvalitativ verksamhet i den europeiska rättvisans tjänst, i en kontext som präglades av den fortsatta pandemiska krisen och den anpassningsförmåga som den krävde på både organisatorisk och individuell nivå. Bland dessa resultat kan nämnas dematerialisering och förenkling av beslutsprocesser, ökad delaktighet för personalen och en ny balans mellan arbete och privatliv. De anmärkningsvärda resultaten från domstolen och tribunalen, liksom Europeiska ombudsmannens pris för god förvaltning som tilldelats domstolen för dess projekt "Förhandlingar på distans" i kategorin innovation/omvandling, är således en källa till erkännande och motivation för alla tjänstegrenar att fortsätta på denna väg.

År 2021 var också ett tillfälle att bredda och påskynda omvandlingen av tjänstegrenarnas arbetssätt genom att lansera ett antal projekt som kommer att utgöra en struktur för framtiden.

Den första frågan är det **ökade stödet till de dömande instanserna**, vilkas arbetsbelastning, särskilt domstolens, nått aldrig tidigare skådade nivåer. Det pågår projekt för att utveckla informationssystem på det rättsliga området för forskning och stöd till utarbetande av förslag och för att stärka det direkta stödet till den rättsliga verksamheten som erbjuds ledamöternas kabinett. Man överväger också hur innehållet i inlagor kan göras tillgängligt snabbare, särskilt ur teknisk synvinkel.

Institutionen kommer att kunna utnyttja den potential som de digitala verktygen erbjuder. Exempel saknas inte: digitalisering av dokumentflöden och beslutsprocesser, både administrativa sådana (med slutförande av HAN-projektet för dokumenthantering) och i den dömande verksamheten (med projektet för ett integrerat system för målhantering – SIGA – som förutsätter ett nära samarbete mellan alla tjänstegrenar, kanslierna och ledamöternas kabinett). Dessa två projekt öppnar viktiga möjligheter till förenkling av processer, övervakning av förfaranden, forskning och stöd vid handläggning av ärenden. Samtidigt övervakar it-avdelningarna tekniken och experimenterar med olika avancerade tekniska verktyg, till exempel i fråga om verktyg på arbetsplatsen och artificiell intelligens.

För det andra kommer domstolen även i fortsättningen att **fullt ut uppfylla sitt engagemang för mångspråkigheten** genom att säkerställa en **bred språktäckning och hög kvalitet** i sina juridiska översättnings- och tolktjänster. Denna **sakkunskap är unik i världen** och måste bibehållas och utvecklas genom att man utnyttjar den tekniska utvecklingens möjligheter, särskilt för att klara av den ökade arbetsbördan. Bakom begreppet "mångspråkighet" ligger domstolens förmåga att vända sig till varje enskild part och medborgare på hans eller hennes eget språk. Det handlar alltså om att göra unionens rättssystem tillgängligt och legitimt, men också om att bevara den kulturella och språkliga mångfalden i unionen som helhet. Detta är kärnan i "mångspråkighetsinitiativet" som domstolen drivit under flera år genom en rad åtgärder och evenemang som lyfter fram mångspråkighetens värde och domstolens engagemang för den. Mångspråkighetens trädgård, som börjat anläggas i år, kommer att vara ett av de varaktiga, synliga uttrycken av detta, bland andra kommande projekt.

För det tredje är det viktigt att **föra domstolen ännu närmare medborgarna** genom att göra den mer tillgänglig och mer känd. Domstolen har mer än någonsin anmodats att fatta avgöranden som har en betydande politisk och social inverkan på medlemsstaterna och medborgarna: ekonomisk och monetär politik, rättsstaten, asylrätt, kampen mot terrorism, grundläggande rättigheter ... De stora konsekvenserna av dessa, ofta komplexa, avgöranden fordrar att domstolen **anstränger sig att kommunicera och förklara dem**, så att medborgarna har möjlighet att förstå och uppskatta unionsdomstolarnas grundläggande roll. För att uppnå detta mål ska två innovativa projekt lyftas fram.

Ett projekt som för närvarande pågår bör snart göra det möjligt att på experimentell basis säkerställa att **vissa av stora avdelningens förhandlingar kan sändas strömmade på webben**, vilket ger en ny dimension åt principen om offentliga förhandlingar, i enlighet med dagens tekniska möjligheter. Alla juridikstudenter, journalister, nationella domare och intresserade medborgare kan, oavsett var de bor, följa domstolens förhandlingar utan att behöva resa till Luxemburg, och detta på alla de språk som omfattas av den tolkning som erbjuds vid förhandlingen. Detta skulle ge hela världen en insyn i den dagliga verkligheten i domstolens rättsliga verksamhet.

Projektet **distansbesök** – vars pilotfas genomfördes under år 2021 med gymnasieklasser från olika länder i Europa – breddar formerna för att ta emot besökare: den majoritet av EU-medborgarna som inte har möjlighet att ta sig till Luxemburg kan besöka domstolen under förhållanden som så långt möjligt liknar dem som erbjuds besökare på plats. Denna innovation undanröjer de begränsningar som hänger samman med det geografiska avståndet och den känsla av otillgänglighet som domstolen kan inge vissa målgrupper. Tack vare den nya tekniken kan domstolen äntligen komma virtuellt till alla medborgare i medlemsstaterna.

För det fjärde och sista kommer dessa framtidsplaner att åtföljas av en **ambitiös personaladministration**, som är central för domstolens personalpolitik. Organisationer, privata eller offentliga, nationella eller europeiska, försöker svara upp mot den nya situation som kännetecknas av utvecklingen av distansarbete, anställdas strävan efter större självständighet och de yngre generationernas förväntningar. För att kunna genomföra de viktiga projekt som domstolen har satt upp är den en del av denna rörelse och kan, liksom hittills, förlita sig på engagerad och begåvad personal. Detta kräver en heltäckande strategi för personaladministration, från rekryteringsmetoder till förberedelser inför pensionering, från kompetensutveckling genom grundläggande och fördjupande utbildning, jobbskuggning och mentorskap, och inte minst karriärutveckling och möjligheter till rörlighet inom och mellan institutioner. För att fortsätta att sträva efter excellens har domstolen ett ansvar att skapa stimulerande och dynamiska arbetsförhållanden. Där ingår också en attityd som permanent ska finnas som bakgrund till de åtgärder som vidtas av tjänstegrenarna: att integrera frågor om mångfald och inklusivitet i hela institutionens verksamhet.

Jag ser fram emot att träffa er nästa år, då vi kommer att göra en inventering av år 2022, som kommer att kännetecknas av 70-årsjubileet för domstolen – den äldsta av unionens institutioner!

Alfredo Calot Escobar
Domstolens justitiesekreterare

EUnited in Riga: en exceptionell dialog domare emellan för ett enat Europa

*Betraktelse av Inguss Kalniņš,
tidigare rådgivare till ordförandeskapet vid Lettlands författningsdomstol*

För första gången i Europeiska unionens historia möttes domare från författningsdomstolarna i EU:s medlemsstater och ledamöter av Europeiska unionens domstol för att diskutera unionens gemensamma rättstraditioner och hur de ska förenas med medlemsstaternas konstitutionella traditioner och nationella identiteter. Konferensen hade titeln "Enade i mångfalden: mellan gemensamma konstitutionella traditioner och nationella identiteter". Den anordnades gemensamt av Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Lettlands författningsdomstol) och EU-domstolen och hölls den 2 och 3 september 2021 i Riga, Lettland. Idén om en gemensam konferens som skulle inleda en dialog mellan författningsdomstolarna och EU-domstolen lades fram år 2019 av Ineta Ziemele, som då var ordförande för Lettlands författningsdomstol, och fick fullt stöd av EU-domstolens ordförande Koen Lenaerts. Det tog två år innan detta blev verklighet, delvis på grund av de hinder som covid-19-pandemin medförde.

Konferensens särskilda struktur och möjligheten att äntligen träffas personligen var mycket trevliga faktorer som gav evenemanget en dynamik som gjorde det till en framgång, både organisatoriskt och innehållsmässigt. Alla närvarande domstolar deltog aktivt i öppna och uppriktiga debatter, med utmärkta inlägg och slutsatser som sedan har publicerats i en separat artikelsamling.

Att nå en samsyn om behovet av att inleda en sådan dialog och att fortsätta den i framtiden är i sig självt anmärkningsvärt.

Nationella och internationella nyhetsmedier och sociala medier (#RigaJusticeConference) bevakade evenemanget i stor omfattning. Dessutom lanserade Lettlands författningsdomstol det första avsnittet av sin podcast Tversme med EU-domstolens ordförande Koen Lenaerts som hedersgäst för att understryka vikten av dialog.

Domarforum, ett unikt tillfälle att träffas och utbyta synpunkter

*Betraktelse av María José Hernández Vitoria,
ordförande för socialmålsavdelningen vid Aragons högsta domstol*

Jag är glad över att få möjlighet att dela med mig av mina erfarenheter från Europeiska domarforumet som hölls i Luxemburg den 20–22 november 2021. Forumets program innehöll arbetsmöten med mycket olika teman, så jag kommer att referera till de seminarier som jag själv deltog i.

Vissa av de frågor som domarna ställde och som deltagarna diskuterade är mycket intressanta bidrag till debatten om den dömande verksamheten. Jag vill särskilt nämna reflektionerna kring rätten till ett effektivt rättsmedel och tillgång till en opartisk domstol, den roll som artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) spelar och dess räckvidd, med tanke på bland annat rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol. Forumet gav oss ett heltäckande perspektiv på utvecklingen av domstolens rättspraxis kring denna princip och den rättsliga grund som domstolen har använt för sin senaste rättspraxis, från år 2018 och framåt (se dom C-64/16, Associação Sindical dos Juizes Portugueses). I de domarna tillämpas flera bestämmelser i fördraget om Europeiska unionen (FEU) med artikel 47 i stadgan, såsom den om att "[m]edlemsstaterna ska fastställa de möjligheter till överklagande som behövs för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd inom de områden som omfattas av unionsrätten" (artikel 19.1 FEU), den som anger unionens värden, däribland rättsstaten (artikel 2), principen om lojalt samarbete mellan medlemsstaterna (artikel 4.3) samt bestämmelserna i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (artiklarna 6 och 13). Alla vi, europeiska domare, som deltar i uppbyggnaden av unionsrätten, kunde dra nyttiga lärdomar för tillämpningen av artikel 47 i stadgan på nationell nivå.

En annan punkt som diskuterades ingående vid Forum 2021 var begreppet oberoende domstolar, en fråga som inte bara berör domstolsorganisationen i varje medlemsstat i unionen, utan även varje medlem av den dömande makten i dessa stater. Det erinrades därför om att det inte räcker att ett dömande organ är inrättat genom lag, utan det måste också säkerställas att det inte har några organisatoriska eller funktionella kopplingar till de myndigheter som det har att övervaka. Vi studerade exempelvis den europeiska arresteringsordern. Domstolen har slagit fast att principerna om ömsesidigt erkännande och ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna kan begränsas under exceptionella omständigheter, vilket förutsätter att man måste prioritera att undersöka om en stat som begär överlämnande av en person från en annan stat har ett rättssystem som är bristfälligt sett till principen om domstolars oberoende. Denna diskussion, som är mycket användbar eftersom den är mycket praktisk, kommer att göra det möjligt för nationella domstolar att hantera de tvivel som allt oftare uppstår i beslutsfattandet.

Mina kollegor och jag diskuterade också villkoren för att utöva vårt yrke och nämnde då vår skyldighet att vara opartiska men också vår rätt att skyddas från yttre påtryckningar. Vi kommenterade en rad lagstiftningsåtgärder i flera medlemsstater som påverkar domarkarriären, till exempel disciplinära förfaranden eller regler om domares ansvar, och som inte är förenliga med unionsrättens principer.

Slutligen fick vi tack vare Forum 2021 möjlighet att närvara vid en förhandling inför stora avdelningen i ett mål som handlade om huruvida de disciplinära regler för domare som antagits av en medlemsstat är förenliga med unionsrätten. För alla deltagare i Forum 2021 gav denna praktiska övning i unionsrätt oss möjlighet att upptäcka hur unionens rättssystem fungerar, särskilt tack vare de frågor som stora avdelningens ledamöter ställde till partsombuden. Deras frågor visade oss gången för det juridiska resonemang som måste följas för att lösa ett så komplext problem.

Mitt deltagande i Forum 2021 var mycket givande. De kunskaper som jag fick där hjälper mig att klargöra olika juridiska begrepp som är mycket användbara i mitt dagliga arbete, där jag ser att EU-domstolens bidrag får allt större betydelse. Jag lämnade Forum 2021 med en stor tillfredsställelse, nämligen att vara medlem i en Europeisk union som ger oss rättsliga regler som möjliggör fredlig samexistens mellan olika människor och länder, och att ha fått bekanta mig med dess dömande institution, som genom tolkning och tillämpning av lagen hjälper oss att strukturera idén om unionsmedborgarskapet.

Tack vare den utmärkta organisationen var Forum 2021 ett tillfälle för utbyte och möten mellan yrkesverksamma inom rättsväsendet, och jag kunde under forumet märka en stor närhet och samvaro mellan deltagarna och institutionens ledamöter som var starkt medverkande till att forumet blev en framgång.

Kontakter med allmänheten

Dialogen med jurister och allmänheten fortsatte år 2021. De traditionella kanalerna har behållits, men dialogen förstärktes virtuellt särskilt tack vare videokonferensteknik och sociala medier.

131

muntliga
förhandlingar via
videokonferens

Den hälsokris som präglade åren 2020 och 2021 och de svårigheter som den innebar för EU:s medborgare, särskilt när det gäller resor, ledde till att domstolen förstärkte de ändringar som gjorts i kontakterna med allmänheten. Krisen var en avgörande faktor för att införa nya kommunikationsformer och påskyndade slutförandet av projekt som hade påbörjats innan pandemin inträffade. Domstolen bedriver en politik av öppenhet gentemot medborgarna, så att de ska få bättre kännedom om sina rättigheter genom rättspraxis från institutionens två dömande instanser. Denna politik har intensifierats både genom användning av traditionella kommunikationsmedel och genom nya möjligheter som erbjuds allmänheten.

Förhandlingar på distans, som infördes år 2020 för att säkerställa en kontinuerlig verksamhet i den europeiska rättvisans tjänst, är en varaktig innovation som gav institutionen 2021 års pris för god förvaltning från Europeiska ombudsmannen för enastående innovation eller omvandling. Under år 2021 **användes videokonferens vid 131 muntliga förhandlingar** inför tribunalen och domstolen. Dessa distansförhandlingar har banat väg för sändning av förhandlingar på kort sikt.

231

pressmeddelanden

Pressmeddelanden är till för att i realtid informera journalister och praktiskt verksamma jurister om domstolens och tribunalens avgöranden redan när de meddelas, så att allmänheten kan få kännedom om dem. De har ökat betydligt i antal år 2021. **231 pressmeddelanden** publicerades år 2021. **Om man räknar alla de olika tillgängliga språkversionerna som gjordes tillgängliga på webbplatsen och skickades till reportrar blir det 3 206 stycken.**

3 206

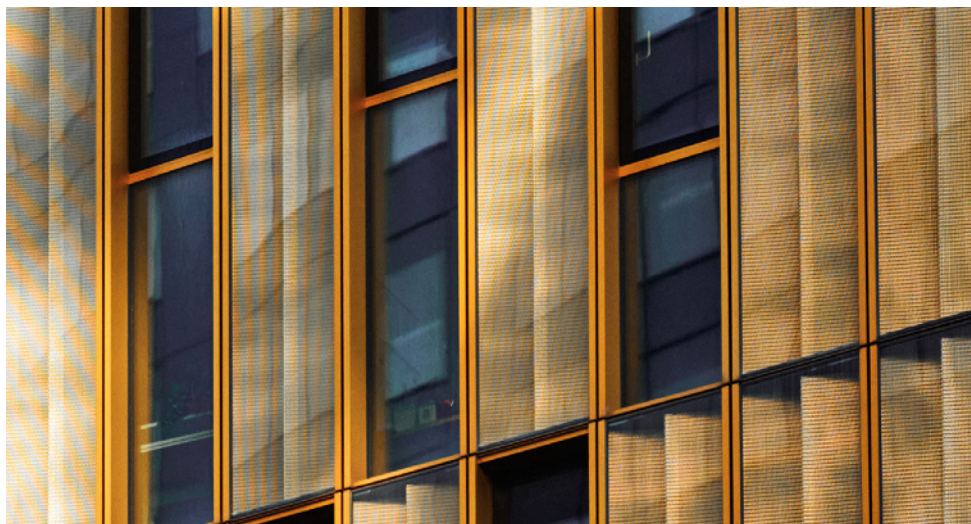
språkversioner
på webbplatsen
Curia

De pressansvariga vid direktoratet för kommunikation ägnade sina ansträngningar och sin expertis åt att förklara domar, beslut och förslag till avgöranden men även pågående mål, samtidigt som de utvidgade sina kontakter med journalister i medlemsstaterna för att ge dem förstahandsinformation, öka deras medvetenhet om viktiga mål och förklara de dömande instansernas lösningar på de rättsliga frågor som aktualiseras i målen. De pressansvariga sände ut **601 informationsbrev**, främst till journalister men även till jurister, och skickade **"Snabb info" i 630 fall** om mål där det inte publicerades något pressmeddelande. När det gäller begäran om särskild information om institutionens verksamhet eller om enskilda mål har **12 538 e-postmeddelanden** och **7 182 telefonsamtal** mottagits och behandlats under år 2021 (på respektive sökandes språk), och i enlighet med tillämpliga bestämmelser har domstolen beviljat **110 ansökningar om tillgång till administrativa handlingar och historiska arkiv**.

Institutionen, som har funnits på Twitter sedan år 2013, har fortsatt att använda denna plattform för att informera allmänheten genom sina två konton, ett på franska och ett på engelska, som har totalt **127 700 följare**. **962 tweets** publicerades, huvudsakligen om de viktigaste domarna från domstolen och tribunalen och om de viktigaste händelserna i institutionens liv. Institutionen är också närvarande på den professionella plattformen LinkedIn och har publicerat **365 meddelanden** till sina **132 000 följare**.

Målgruppen yrkesverksamma jurister har för sin del tillgång till "tematiska faktablad" och till "Månadsbulletinen om rättspraxis", en månatlig sammanställning av resuméer av avgöranden från domstolen och tribunalen vilka, sett till de rättsfrågor som behandlas, förtjänar särskild uppmärksamhet. Dessa verktyg, som tillhandahålls av direktoratet för forskning och dokumentation, gör det möjligt för jurister att på ett ögonblick ta del av allmän eller specifik rättspraxis inom ett visst område av unionsrätten.

601

informationsbrev

630

Snabb info

7 182

telefonsamtal

962

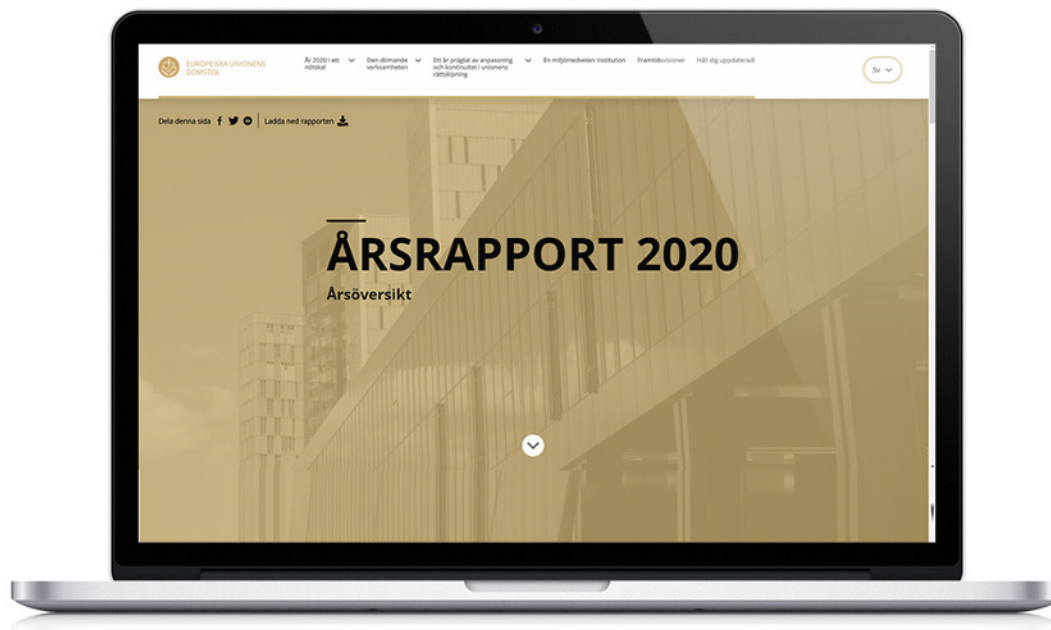
tweets

Domstolen testade och använde de mest effektiva tekniska verktygen för att nå ut till en så stor publik som möjligt. Oavsett om det gäller publiceringen av Årsrapporten och Årsöversikten i html-format, **bibliotekets tillhandahållande av nya verktyg för ta del av samlingarna** eller förberedelserna för **distansbesök** vid domstolen för **grupper av gymnasieelever**, har unionens dömande institution mångdubblat sina initiativ riktade mot allmänheten.

1 843
besökare

Att ta emot besökare är en viktig del av domstolens policy om öppenhet och spridande av kunskap inte bara bland yrkesverksamma jurister och juridikstuderande utan även bland den breda allmänheten inom EU. Hälssituationen under år 2021 var visserligen mindre sträng än under år 2020, men den begränsade ändå besöken och mottagandet av besökare. Domstolen öppnade dock sina dörrar i så stor utsträckning som möjligt och tog emot **1 843 besökare** i sina lokaler. Utvecklingen av besök på distans, som följer det traditionella mönstret med personliga besök, fortsatte och stärktes. **87 virtuella besöksprogram på digitala plattformar** organiserades, och **3 210 personer deltog** i dem.

4

En miljömedveten institution

Domstolen driver sedan flera år en ambitiös miljöpolicy i syfte att uppfylla de strängaste kraven i fråga om hållbar utveckling och miljöskydd.

Domstolen ger varje år en redogörelse för de senaste indikatorer som den förfogar över, i det här fallet indikatorerna för **år 2020**.

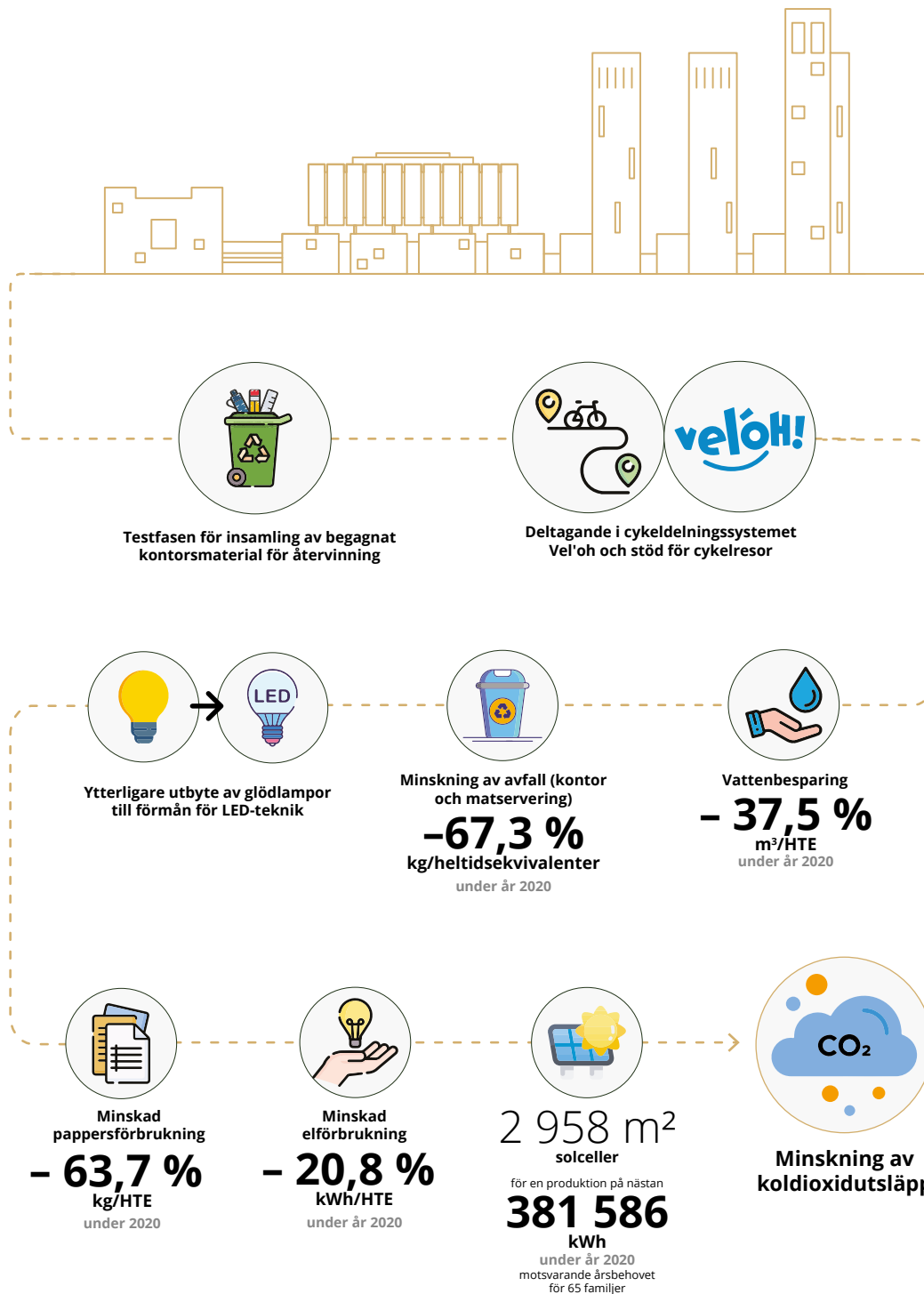
Förvaltningen av institutionens byggnadskomplex och den dagliga förvaltningen av de resurser och verktyg som ställs till dess förfogande drivs av en ständig omsorg om respekten för miljön, vilket framgår av det faktum att institutionen är **Emas-certifierad** (Eco-Management and Audit Scheme) sedan år 2016. **Emas-certifieringen**, som inrättats genom EU-förordning och som tilldelas organisationer som uppfyller stränga krav i fråga om miljöpolicy och ansträngningar för miljöskydd och hållbar utveckling, utgör således ett stort erkännande av domstolens ekologiska engagemang och höga miljöprestanda.

I domstolens **årliga miljöredovisning** redogörs ingående för institutionens miljöprestanda och för pågående och planerade projekt för att skydda miljön. Domstolen har till exempel utvecklat en **utbildningsmodul på nätet** för alla nyanställda för att informera dem om miljöaspekterna av deras dagliga arbete och uppmuntra dem till goda vanor när det gäller it och kontorsutrustning, energianvändning, vatten- och avfallshantering samt resor.

Bland de senaste konkreta åtgärderna kan nämnas att domstolen sedan november 2020 helt har avstått från att erbjuda **engångsplastflaskor** i rättegångssalar och i överläggnings- och sammanträdesrum.

Applikationen e-Curia (se sidan 30) för utväxling av juridiska dokument mellan partsombuden och de dömande instanserna har också en positiv inverkan på miljön. Som exempel kan nämnas att om samtliga inlagor som under år 2021 överfördes till domstolen och tribunalen via e-Curia (mer än 1 miljon sidor) hade getts in i pappersform med bifogade bestyrkta kopior, skulle det ha krävt flera ton papper, som dessutom hade behövt fysiskt transporteras till Luxemburg.

Heltidsekvivalenter (HTE) är en enhet som gör det möjligt att mäta yrkesverksamheten oberoende av skillnader vad gäller antalet arbetstimmar per vecka för varje anställd till följd av olika arbetstidsupplägg.

Miljöindikatorerna avseende vatten, avfall, papper och el är desamma som för år 2020. Förändringarna anges i förhållande till referensåret 2015.

Den kraftiga minskningen av avfalls- och resursförbrukningen förklaras av att år 2020 var ett exceptionellt år på grund av **hälsokrisen**.

5

Framtidsvisioner

År 2022 kommer att vara ett jubileumsår för domstolen.

Domstolen inrättades år 1952 som Europeiska kol- och stålgemenskapens domstol och firar sitt 70-årsjubileum år 2022.

Detta jubileum inbjuder inte bara till en tillbakablick på skapandet och utvecklingen av denna dömande institution – gemensam för Europeiska unionens 27 medlemsstater – utan också till att bli medveten om de värderingar som ligger till grund för domstolens uppdrag.

Institutionen lanserar nya projekt för att sätta medborgaren i centrum för sina initiativ och nå ut bättre i medlemsstaterna.

Bland de planerade festligheterna finns en retrospektiv kampanj, som redan har lanserats på Twitter och som är tillgänglig via #CJEUin70days, där man år för år beskriver de viktigaste händelserna under de senaste 70 åren och de viktigaste domarna från institutionen. En film om domstolens historia och dess roll i uppbyggnaden av Europa håller också på att göras. Den kommer för första gången att visas vid ett särskilt Domarforum på temat "En rättskipning nära medborgarna", där alla ordförande för medlemsstaternas högsta domstolar och författningsdomstolar deltar. Filmen kommer också att göras tillgänglig för allmänheten.

Institutionens 70 år kommer att uppmärksammas genom de evenemang som domstolen anordnar under hela året. Årsdagen är ett tillfälle att öka allmänhetens medvetenhet om domstolens arbete och dess inverkan på EU-medborgarnas liv.

Dag efter dag arbetar institutionen, domarna, generaladvokaterna och all personal för att skydda de grundläggande principer som är bindande för staterna och som garanteras varje medborgare, genom beslut som är tillgängliga på vars och ens språk.

Skyddet av rättsstatsprincipen, liksom skyddet av de grundläggande rättigheterna, jämställdheten mellan män och kvinnor, arbetstagarna, miljön och konsumenterna har stått i centrum för domstolens arbete sedan de första ledamöterna tillträdde den 4 december 1952.

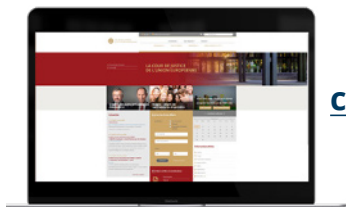

6

**Håll dig
uppdaterad!**

Använd sökmotorn för tillgång till domstolens och tribunalens praxis via webbplatsen Curia:

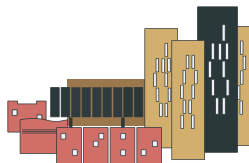
curia.europa.eu

Följ rättspraxis och andra nyheter från domstolen:

- genom att ta del [av pressmeddelandena](#):
CURIA - Pressmeddelanden - Europeiska unionens domstol (europa.eu)
- genom att prenumerera på domstolens [RSS-flöde](#):
curia.europa.eu/jcms/RSS
- genom att följa institutionens Twitter-konto: [CourUEPresse](#) eller [EUCourtPress](#)
- genom att följa [LinkedIn-kontot](#):
<https://www.linkedin.com/company/european-court-of-justice>
- genom att ladda ner appen CVRIA för smarttelefoner och datorplattor
- genom att ta del av Europeiska domstolens [rättsfallssamling](#):
CURIA - Presentation - Europeiska unionens domstol (europa.eu)

För ytterligare information om domstolens verksamhet:

- se webbsidan om [Årsrapporten 2021](#):
curia.europa.eu/jcms/AnnualReport
 - Årsöversikten
 - Rapport om den dömande verksamheten
 - Förvaltningsrapporten
- se domstolens videofilmer på [YouTube](#)

Tillgång till institutionens handlingar:

- de **historiska arkiven**:
curia.europa.eu/jcms/archive
- **förvaltningsdokument**:
curia.europa.eu/jcms/documents

Besök EU-domstolen:

- Institutionen erbjuder grupper specifikt utformade **besöksprogram** utifrån deras intressen (möjlighet att närvara vid en förhandling, guidade besök av domstolens lokaler eller konstverk, studiebesök):
curia.europa.eu/jcms/visits
- Genom ett **virtuellt besök i byggnaderna** kan du även flyga över domstolens byggnader och komma in där utan att resa hemifrån:
<https://curia.europa.eu/visit360/>

För upplysningar om institutionen:

- skriv till oss via **kontaktformuläret**
curia.europa.eu/jcms/contact

EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

Domstolen
L-2925 Luxemburg
tfn +352 4303-1

Tribunalen
L-2925 Luxemburg
tfn +352 4303-1

Domstolen på internet: curia.europa.eu

Färdigställd i mars 2022

Uppgifter per den 31 december 2021

Varken institutionen eller någon person som agerar för institutionens räkning ansvarar för användningen av ovanstående information.

Luxemburg: Europeiska unionens domstol
Direktoratet för kommunikation
Enheten för publikationer och elektroniska medier

Fotografier: © Europeiska unionen, 2019–2022; Shutterstock; © Aleksandrs Kravčuks, 2021; © Katrina De Rycke, 2021.
Kopiering tillåten med angivande av källan.

All användning eller återgivning av fotografier och andra dokument till vilka Europeiska unionen inte innehar upphovsrätten är förbjuden utan upphovsrättsinnehavarens tillåtelse.

PRINT	QD-AQ-22-001-SV-C	ISBN 978-92-829-4073-0	ISSN 2467-1436	doi:10.2862/441599
PDF	QD-AQ-22-001-SV-N	ISBN 978-92-829-4048-8	ISSN 2467-1665	doi:10.2862/18
HTML	QD-AQ-22-001-SV-Q	ISBN 978-92-829-4046-4	ISSN 2467-1665	doi:10.2862/258368

EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

Direktoratet för kommunikation
Enheten för publikationer och elektroniska medier

Maj 2022

